

**College van regeringscommissarissen
bij het hoger onderwijs**

**Verslag over de werkzaamheden
van de regeringscommissarissen in 2017**

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	4
1 SITUERING VAN HET REGERINGSCOMMISSARIAAT	5
1.1 <u>SAMENSTELLING VAN HET REGERINGSCOMMISSARIAAT</u>	5
1.2 <u>HET COLLEGE VAN REGERINGSCOMMISSARISSSEN</u>	5
2 HET TOEZICHT	7
2.1 <u>VISIE EN AMBTSBEVOEGDHEID</u>	7
2.2 <u>ESSENTIE VAN HET TOEZICHT</u>	7
2.3 <u>CONCRETE INVULLING EN COÖRDINATIE VAN HET TOEZICHT</u>	7
2.4 <u>ADVIEZEN EN STANDPUNTEN</u>	9
2.4.1 <u>De regeringscommissarissen</u>	9
2.4.2 <u>Het College van regeringscommissarissen</u>	25
2.5 <u>BIJZONDERE OPDRACHTEN, BIJZONDERE CONTROLETAKEN EN THEMATISCHE ONDERZOEKEN</u>	29
2.5.1 <u>De regeringscommissarissen</u>	29
2.5.2 <u>Het College van regeringscommissarissen</u>	32
3 MEEWERKEN AAN DE REALISATIE EN UITVOERING VAN HET BELEID	35
3.1 <u>ADVIEZEN</u>	35
3.1.1 <u>“Slapende” opleidingen</u>	35
3.1.2 <u>Uitbetaling jaarlijkse vakantiedagen (ziekte voorafgaand aan het pensioen)</u>	35
3.1.3 <u>Taalbeheersingsniveau</u>	35
3.1.4 <u>Diverse</u>	36
3.1.5 <u>Recurrente (terugkerende) taken</u>	36
3.2 <u>PARLEMENTAIRE VRAGEN</u>	36
3.2.1 <u>Schenken en legaten aan universiteitsfondsen</u>	36
3.2.2 <u>Werkdruk bij doctorandi</u>	36
3.3 <u>SECTORANALYSE</u>	37
4 OPTIMALISERING VAN DE DIENSTVERLENING VIA VEREENVOUDIGING EN PLANLASTVERMINDERING	38
4.1 <u>SINGLE AUDIT</u>	38

4.2	<u>SJABLONEN</u>	38
4.3	<u>VOORTSCHRIJDENDE DIGITALISERING</u>	38
4.4	<u>HET TOEKOMSTIG TOEZICHT</u>	38
5	<u>BEROEPEN EN KLACHTEN</u>	39
5.1	<u>BEROEPEN</u>	39
5.2	<u>KLACHTEN</u>	39
5.2.1	<u>Tabeloverzicht</u>	39
5.2.2	<u>Inhoud van de klachten</u>	39
6	<u>PERSONEEL, BUDGET EN INFRASTRUCTUUR</u>	42
6.1	<u>PERSONEEL</u>	42
6.1.1	<u>Personeelsbezetting op 31-12-2017 in VTE</u>	42
6.1.2	<u>Personeelsbewegingen in 2017</u>	42
6.2	<u>BUDGET</u>	42
6.3	<u>INFRASTRUCTUUR</u>	43
7	<u>INTERNE WERKING</u>	44
7.1	<u>VERSLAG WERKZAAMHEDEN REGERINGSCOMMISSARISSEN IN 2016</u>	44
7.2	<u>WIJZIGINGEN IN HET TOEZICHTGEBIED</u>	44
7.3	<u>NIEUWE WEBSITE</u>	44
7.4	<u>OVERHEIDSOPDRACHTEN</u>	44
7.5	<u>GESTRUCTUREERDE SAMENWERKING</u>	45
7.6	<u>TWOP</u>	46
7.7	<u>DIVERSITEIT</u>	46
7.8	<u>VORMINGSACTIVITEITEN</u>	46
8	<u>NAAR EEN SLANKER DOCH EVEN PERFORMANT TOEZICHTMODEL</u>	48
8.1	<u>TRANSITIENOTA</u>	48
8.2	<u>IN KAART BRENGEN EXPERTISE MEDEWERKERS</u>	48
8.3	<u>TRANSITIESTUURGROEP EN WERKGROEPEN IN HET KADER VAN HET (NIEUWE) TOEZICHT</u>	48
8.4	<u>NIEUWE MINISTERIËLE OPDRACHT</u>	49

INLEIDING

Artikel IV.122 (4de lid, 3°) van de Codex Hoger Onderwijs van 20 december 2013 (hierna CHO genoemd) bepaalt o.m. dat het College van regeringscommissarissen jaarlijks verslag moet uitbrengen aan de Vlaamse Regering over de werkzaamheden van de commissarissen van de Vlaamse Regering bij de hogescholen en de universiteiten. De voorliggende editie heeft betrekking op het jaar 2017.

Ook in 2017 bleef het verzorgen van de continuïteit van het toezicht (het adviseren van begrotingen en jaarrekeningen, het voorbereiden van en participeren aan bestuursvergaderingen samen met het adviseren bij en het onderzoeken en oplossen van probleem dossiers) de corebusiness van de regeringscommissarissen en hun diensten.

Daarnaast werd verder werk gemaakt van de uitvoering van de conceptnota “Een slanker toezichtmodel voor het Vlaamse Hoger Onderwijs”, door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 30 september 2016. De conceptnota bepaalt dat dit afgeslankte en deels anders ingevulde toezicht zijn definitief beslag zal krijgen in 2019.

In het eerste hoofdstuk van dit verslag worden het regeringscommissariaat en het College van regeringscommissarissen kort gesitueerd. Hoofdstuk 2 zoomt in op het toezicht en geeft een opsomming van een aantal belangrijke adviezen en standpunten die de regeringscommissarissen het voorbije jaar zowel individueel als in collegeverband hebben geformuleerd. Het hoofdstuk bevat tevens een overzicht van de realisaties in het kader van de bijzondere opdrachten en controletaken, alsook van de thematische onderzoeken die werden uitgevoerd. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de specifieke bijdragen van de commissarissen m.b.t. de realisatie en uitvoering van het beleid. De optimalisering van de dienstverlening (vereenvoudiging en initiatieven tot vermindering van de planlast) staat centraal in hoofdstuk 4. Hoofdstuk 5 heeft het over beroepen en klachten. De laatste drie hoofdstukken hebben betrekking op het regeringscommissariaat zelf en gaan respectievelijk over het personeel, het budget, de eigen interne werking en de stand van zaken m.b.t. de herstructurering van het toezicht.

Ik wens iedereen uitdrukkelijk te bedanken die een bijdrage heeft geleverd bij de totstandkoming van dit rapport.

Johan Dhondt
Voorzitter College van regeringscommissarissen
bij het hoger onderwijs

Brussel, september 2018

1 SITUERING VAN HET REGERINGSCOMMISSARIAAT

1.1 SAMENSTELLING VAN HET REGERINGSCOMMISSARIAAT

Het wettigheids- en financieel toezicht op het hoger onderwijs wordt uitgeoefend door de commissarissen van de Vlaamse Regering. De taken vinden hun basis in Titel 4. Toezicht, van de CHO. De regeringscommissarissen waken erover dat de hogeschool-, universiteits- en associatiebesturen geen beslissingen nemen die strijdig zijn met de wetgeving of die het financieel evenwicht van de entiteiten in gevaar zouden brengen.

Er zijn 6 regeringscommissarissen¹, 4 voor de universiteiten (en associaties) en 2 voor de hogescholen². Hun respectieve diensten zijn verspreid over 6 vestigingsplaatsen. Er zijn commissariaten gehuisvest bij de universiteiten in Brussel, Leuven, Gent en Antwerpen³, en commissariaten bij de hogescholen in Gent en Mechelen⁴.

Als bijlage vindt de lezer een overzicht van de coördinaten + toezichtsentiteiten van de verschillende commissariaten op 31 december 2017.

Er bestaat ook een website van het regeringscommissariaat:

<http://onderwijs.vlaanderen.be/nl/toezicht-hogescholen-en-universiteiten>

1.2 HET COLLEGE VAN REGERINGSCOMMISSARISSEN

De 6 regeringscommissarissen vormen samen het College van regeringscommissarissen. Het voorzitterschap van het College wordt waargenomen volgens een beurtrol, afwisselend door één van de regeringscommissarissen bij de hogescholen en door één van de regeringscommissarissen bij de universiteiten. De duur van het voorzitterschap bedraagt twee jaar, maar het College kan beslissen om deze termijn te hernieuwen⁵. Het College heeft eind 2012 voor het eerst gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Het voorzitterschap van de heer Johan Dhondt, dat reeds liep vanaf 1-1-2011, werd op 1-1-2013 voor de duur van twee jaar verlengd. Op de vergadering van 16 oktober 2014 heeft het College unaniem beslist om zijn mandaat per 1-1-2015 opnieuw met twee jaar te verlengen. Op de vergadering van 6 oktober 2016 ten slotte besliste het College opnieuw unaniem om het mandaat van de heer Dhondt per 1-1-2017 nogmaals met twee jaar te verlengen.

---

¹ Tot en met 30 september 2017 waren dat er nog 7. Per 1 oktober 2018 worden dat er 5.

² Tot en met 30 september 2017 waren dat er nog 3. Per 1 oktober 2018 zijn er geen specifieke regeringscommissarissen hogescholen of universiteiten meer. Beide types van instellingen kunnen aan iedere regeringscommissaris worden toegewezen.

³ De Universiteit Antwerpen en de Universiteit Hasselt hebben dezelfde regeringscommissaris die in de vestiging Antwerpen resideert.

⁴ Tot en met 30 september 2017 was er in Leuven ook nog een commissariaat bij de hogescholen. De taken worden sinds 1 oktober 2017 verdeeld tussen de 2 overige commissariaten bij de hogescholen.

⁵ Artikel IV.122 van de CHO.

Decretaal is bepaald dat er jaarlijks minstens 6 vergaderingen van het College van regeringscommissarissen gehouden moeten worden. In 2017 vonden er 4 formele collegevergaderingen plaats. Voor deze vergaderingen waaraan de voorzitter, de 5 overige regeringscommissarissen en de secretaris deelnemen, worden er ook afgevaardigden van de diensten van de Vlaamse overheid die bevoegd zijn voor het hoger onderwijs en van de Vlaamse minister, bevoegd voor het hoger onderwijs, uitgenodigd. Daarnaast is het College ook vier keer informeel bijeengekomen rond de transitie van het toezichtmodel; dit zijn dan enkel de regeringscommissarissen en de secretaris. Er werd dus in totaal 8 keer vergaderd.

Er waren in 2017 op regelmatige basis ook informele bijeenkomsten of andere vormen van informeel contact van hetzij de regeringscommissarissen bij de universiteiten, hetzij de regeringscommissarissen bij de hogescholen, eerder technisch van aard, specifiek voor de eigen sector en/of in voorbereiding van formele bijeenkomsten.

Sinds mei 2015 worden de meeste formele colleges eveneens voorafgaan door een kort informeel overlegmoment waarop het aansluitend formeel college wordt voorbereid en waarop interne bestuursaangelegenheden worden besproken.

2 HET TOEZICHT

2.1 VISIE EN AMBTSBEVOEGDHEID

Het toezicht van de regeringscommissaris in het hoger onderwijs is gestoeld op het principe van het algemeen toezicht. Daarnaast wordt het single-auditprincipe in dit algemeen toezicht geïntegreerd. Efficiëntie, effectiviteit, slagkracht en de beperking van de planlast voor de gecontroleerde en de controlerende door permanente aandacht voor vereenvoudiging staan daarbij centraal.

Dit betekent niet dat het bijzonder toezicht volledig uit het takenpakket van de regeringscommissaris verdwenen is, maar het aantal aangelegenheden dat er aan onderworpen is, neemt stelselmatig af.

2.2 ESSENTIE VAN HET TOEZICHT

Het toezicht van de regeringscommissarissen kan gevat worden in de volgende twee kerngedachten:

- Erop toezien dat de hogeronderwijsentiteit geen enkele beslissing neemt die strijdig is met het bij of krachtens de wet of decreet bepaalde.
- Erop toezien dat de hogeronderwijsentiteit geen enkele beslissing neemt die het financieel evenwicht van de entiteit in gevaar brengt.

Regelgeving: CHO, artt. IV.99 en IV.110.

Daartoe kunnen de regeringscommissarissen tegen beslissingen die zij onwettig achten of die het financieel evenwicht in het gedrang brengen een schorsend beroep indienen. Daarnaast kunnen zij, telkens als zij dit nodig achten, over elke aangelegenheid die tot de bevoegdheid van hun hogeronderwijsentiteiten behoort hun advies uitbrengen of opmerkingen formuleren. De regeringscommissarissen kunnen evenwel niet oordelen over de opportuniteit van beleidsbeslissingen van de besturen van deze entiteiten.

Het College van regeringscommissarissen heeft als specifieke opdracht het toezicht te coördineren en erover te rapporteren.

Regelgeving: CHO, art. IV.122.

2.3 CONCRETE INVULLING EN COÖRDINATIE VAN HET TOEZICHT

Dit gebeurt o.m. via permanente controles, het vervullen van ad-hocopdrachten voor minister, kabinet en administratie en het beantwoorden van parlementaire vragen. Daartoe worden alle relevante bestuursstukken gelezen, geanalyseerd, aan de regelgeving getoetst en desgevallend van commentaar voorzien. Bestuursvergaderingen worden zoveel mogelijk bijgewoond. Er wordt door de regeringscommissarissen, ieder voor de hem of haar toegewezen hogeronderwijsentiteiten, een analyse opgesteld en een advies verleend bij de begrotingen en jaarrekeningen (+ jaarverslagen). Deze adviezen worden eenmaal per jaar uitgebracht. Ook bij een begrotingswijziging wordt er

meestal een kort advies opgemaakt. Deze adviezen behandelen de rekenkundige correctheid van de cijfers, hun samenhang, de regelmatigheid van de ontvangsten en uitgaven en het financiële evenwicht. Dit toezicht beoogt het bevorderen van een gezonde financiële situatie bij de hogeronderwijsinstellingen en het bewaken van de continuïteit ervan zonder de autonomie van de instelling aan te tasten. Daarnaast wordt er advies verleend bij allerlei probleemdossiers die kaderen in het hierboven aangehaalde toezicht.

Uiteraard nemen de regeringscommissarissen ook zelf initiatieven in het kader van de hun decretaal toegewezen toezichtopdracht. Ten slotte worden er ook klachten behandeld. In bepaalde gevallen kan dit nog binnen de decretaal voorziene beroepstermijnen. Dan is er sprake van een beroep in de zin van artikel IV. 102 van de CHO (universiteiten) en van artikel IV. 114 van de CHO (hogescholen). Wanneer dit niet meer mogelijk is, wordt de procedure zoals vastgelegd in de “Praktische leidraad klachtenbehandeling”, goedgekeurd door het College van regeringscommissarissen op 19 juni 2014, toegepast.

Overeenkomstig de door hen uitgetekende visie hebben de regeringscommissarissen zich de jongste jaren in het bijzonder ingespannen om tot een formele invulling van het single-auditprincipe te komen. Hiertoe namen zij het voortouw bij het opstellen van een specifiek ontwerp-BVR betreffende controle en single audit (universiteiten en hogescholen). Op 9 oktober 2015 is het BVR goedgekeurd door de Vlaamse Regering en sindsdien wordt het continu in praktijk gebracht. Zo wordt in uitvoering van artikel 6 van het BVR door de regeringscommissarissen, ieder voor zijn of haar entiteiten, minstens één keer, maar gemiddeld twee keer per jaar, een overleg georganiseerd waarop alle controleactoren in de zin van het BVR samen met het Rekenhof worden uitgenodigd. Op deze bijeenkomsten die meestal plaatsvinden kort voordat de entiteit de begroting respectievelijk de jaarrekening bestuurlijk goedkeurt, worden de controleactiviteiten op elkaar afgestemd. Daartoe wordt er een controlekalender opgesteld en geüpdatet wanneer nodig.

Over al deze aangelegenheden wordt regelmatig gerapporteerd aan de minister, het kabinet en de administratie, schriftelijk of mondeling, hetzij individueel, hetzij via overleg op het College van regeringscommissarissen of ad-hocvergaderingen.

Het College zorgt voor een coherente interpretatie van de regelgeving bij dit toezicht en is belast met de coördinatie van de werkzaamheden van de regeringscommissarissen. Dit betekent o.m. dat bij overkoepelende vragen of taken het College het voortouw neemt en er ook vanuit het voorzitterschap wordt gecommuniceerd.

Daarnaast wordt in de schoot van het College jaarlijks een rapport gemaakt over de financiële toestand van de universiteiten, hogescholen en associaties en over de evolutie van het personeelsbestand van universiteiten en hogescholen, maar ook één over de werkzaamheden van de commissarissen zelf.

Belangrijkste regelgeving:

-CHO. Titel 3. Financiering van andere instellingen van hoger onderwijs en onderzoek

Hoofdstuk 3. Evangelische Theologische Faculteit en Faculteit Protestantse Godgeleerdheid (art. III.114.§6)

-CHO. Titel 4. Toezicht.

Hoofdstuk 1. Toezicht op de universiteiten (art. IV.95-105)

Hoofdstuk 2. Toezicht op de hogescholen (art. IV.106-116)

Hoofdstuk 3. Toezicht op de associaties (art. IV.118-120)

Hoofdstuk 4. Toezicht op sommige instellingen voor postinitieel onderwijs (art. IV.121)

Hoofdstuk 5. College van regeringscommissarissen (art. IV.122)

-BVR van 26-3-2004 inzake de organisatie van het toezicht op de associaties in het hoger onderwijs.

2.4 ADVIEZEN EN STANDPUNTEN

Hierna volgt een overzicht van de belangrijkste adviezen en standpunten van de regeringscommissarissen in 2017, hetzij individueel of met meerdere commissarissen hetzij als voltallig College van regeringscommissarissen.

2.4.1 De regeringscommissarissen

2.4.1.1 Algemeen

2.4.1.1.1 Rechtsgeldigheid van de beslissingen van de hogeronderwijsinstelling

Het regeringscommissariaat waakt mee over de rechtsgeldigheid van de genomen beslissingen, dus ook in hoeverre deze stroken met de bevoegdheden en het eigen delegatiereglement van de hogeronderwijsinstelling. Het voorbije kalenderjaar kwamen de regeringscommissarissen verschillende keren tussen omdat de instantie die de beslissing nam hiertoe niet de nodige bevoegdheid had.

2.4.1.1.2 Retroactieve beslissingen

Retroactieve beslissingen zijn in principe niet aanvaardbaar. Als een dergelijke retroactieve beslissing evenwel niets anders is dan de bevestiging van een concrete situatie, kan hiervoor een uitzondering gemaakt worden.

2.4.1.1.3 Delegatieregeling – formuleringen

Meerdere malen deden de regeringscommissarissen voorstellen om de formulering van delegatiebeslissingen uit te zuiveren met het oog op een transparant en consistent bestuur van de desbetreffende hogeronderwijsinstelling.

In dezelfde zin bewaakt de regeringscommissaris de datum van inwerkingtreding van een nieuwe delegatieregeling waarbij retroactieve inwerkingtreding werd geweerd.

2.4.1.1.4 Regionale netwerkvorming

De regeringscommissarissen bij 2 universitaire ziekenhuizen onderstreepten het belang van regionale netwerkvorming voor het universitair ziekenhuis. Een geïsoleerde situatie zou zowel voor het ziekenhuis als voor de universiteit negatieve gevolgen hebben. De samenwerking binnen het vernieuwde netwerk vergt veel controle-inspanningen. Ook de evaluatie van de bestuurders in 2017 vormde een belangrijk dossier.

2.4.1.1.5 Organogram

De regeringscommissaris van een privaatrechtelijke universiteit wijst erop dat het organogram van de instelling een schematische voorstelling van de organisatiestructuur ervan hoort te zijn. Hij voegt eraan toe dat voor het organogram zoals bedoeld in het Organiek Statuut van de instelling in kwestie, de Raad van Bestuur een exclusieve bevoegdheid heeft die niet kan worden gedelegeerd.

2.4.1.1.6 Organiek statuut – Fellows

De regeringscommissaris van een privaatrechtelijke universiteit heeft aanbevolen om bij de herziening van het Reglement Fellowship een aantal essentiële elementen op te nemen in het (nieuwe) Organiek Statuut.

“Wil men de titel van Ere-Fellow hanteren, dan verdient het aanbeveling om dit via het GOCO⁶ in het Organiek Statuut te laten opnemen. Het is aan de Raad van Bestuur om te beslissen wie toestemming voor cumulatie kan geven. Dit kan, op aanbrenge van de proximus, de Raad van Bestuur zelf zijn.” Finaal keerde men wat dit item betreft, terug naar de oude versie van de bepaling en werd inderdaad enkel de Raad van Bestuur bevoegd verklaard om deze toestemming te geven.

De regeringscommissaris merkte ook nog op dat zelfs bij ontstentenis van duidelijke, bevoegdheidsverdelende regels – quod non – dan nog uitsluitend de Raad van Bestuur bevoegd zou zijn, op grond van zijn eveneens in het Organiek Statuut vastgelegde residuaire bevoegdheid.

2.4.1.1.7 Auditcharter

De regeringscommissaris van een privaatrechtelijke universiteit wees erop dat er in het Auditcharter geëxpliciteerd moet worden dat de aanpassing van de duur van het mandaat van de leden van het Auditcomité van toepassing is op de toekomstige en zittende leden van dit Auditcomité.

2.4.1.1.8 Facultaire organen

De regeringscommissaris van een privaatrechtelijke universiteit deelde zijn instelling mee dat teneinde zijn toezicht op de beslissingen van de onderscheiden facultaire organen universiteitsbreed te optimaliseren en te stroomlijnen, het onontbeerlijk is – zoals de CHO het ook voorschrijft – dat de agenda van de vergaderingen van die facultaire organen tijdig, dit wil zeggen 5 vrije dagen vóór de vergadering, aan zijn diensten wordt toegestuurd, met inbegrip van al de relevante stukken. Een afschrift van al de genomen beslissingen zal – eveneens conform de voornoemde CHO – aan zijn diensten worden bezorgd, binnen de 5 dagen.

2.4.1.1.9 Schriftelijke procedure ingevolge hoogdringendheid

De regeringscommissaris bij een privaatrechtelijke universiteit wees erop dat het feit dat het

---

⁶ Governance Commission.

Huishoudelijk Reglement de mogelijkheid tot schriftelijke procedure wegens hoogdringendheid voorziet, niet betekent dat elke ingeroepen hoogdringendheid niet in concreto moet worden beoordeeld. Dit dient integendeel altijd wel te gebeuren en kan in in ieder geval zijn oorzaak niet vinden in het stilzitten van het bestuur. Het is daarbij vanzelfsprekend ook vereist dat de commissaris in het bezit van de meest recente desbetreffende stukken wordt gesteld.

2.4.1.1.10 Valorisatiereglement

De regeringscommissaris van een hogeschool keek er het valorisatiereglement op na en deed voorstellen tot uitzuivering van de formuleringen met het oog op eenduidigheid van interpretatie.

2.4.1.2 Bestuurs- en organisatorische aangelegenheden

2.4.1.2.1 Taalregeling (bestuurstaal)

Het Nederlands is de bestuurstaal van de hogeronderwijsinstellingen in Vlaanderen. Zeker wanneer het over regelingen gaat die al vele jaren bestaan is er geen enkele reden om de bestuurstaalregelgeving niet toe te passen. Men kan overigens bezwaarlijk het Nederlands als bestuurstaal laten ondermijnen en terzelfdertijd van bepaalde anderstalige academici eisen dat zij een B2-atteest bezitten.

Op voorwaarde dat elke vacature ook in het Nederlands wordt gepubliceerd én op voorwaarde dat de gepubliceerde teksten nauwkeurig overeenstemmen, is er geen bezwaar tegen de publicatie van een vacature in een andere taal.

2.4.1.2.2 Samenstelling raden

De regeringscommissaris van een privaatrechtelijke universiteit stelde dat het alleszins aanbeveling verdient om in het Organiek Statuut een bepaling in te schrijven die uitdrukkelijk bevestigt dat de onderscheiden raden ook geldig zijn samengesteld als er bepaalde mandaten wegens specifieke omstandigheden (gebrek aan kandidaten, gebrek aan opvolgers, ...) niet ingevuld (kunnen) worden.

2.4.1.2.3 Genderactieplan

De regeringscommissaris van een privaatrechtelijke universiteit onderstreept dat de woorden “streven naar” in de bepaling “Er wordt naar gestreefd dat minstens één derde van de stemgerechtigde leden tot het andere geslacht behoort” zoals opgenomen in het Organiek Statuut m.b.t. verschillende bestuurs- en adviesorganen geen enkel juridisch effect heeft. Hij wijst er verder op dat de reglementeringen op Vlaams niveau voor bv. de IOF-Raad daarentegen wel afdwingbaar zijn met sancties.

2.4.1.2.4 Decaan: afwijking graadsvereiste, afwijking maximale duur mandaat

De regeringscommissaris bij een privaatrechtelijke universiteit stelde dat dergelijke vragen tot afwijking moeten voldoen aan alle vormvereisten, in het concrete geval dient er een gemotiveerd verslag van de decaan te zijn dat apart door de Faculteitsraad wordt goedgekeurd. Men mag afwijkingen niet als de normaliteit gaan beschouwen. Men moet de afwijking ook vragen voorafgaand aan de verkiezingen. Retroactiviteit ligt moeilijk. Als noodoplossing kan het beginsel van de continuïteit van het bestuur worden toegepast: zolang er geen nieuwe decaan is verkozen, blijft

de zittende decaan in dienst zonder verdere formaliteit.

Wat het inhoudelijke aspect betreft, is het perfect mogelijk om een afwijking inzake graadvereiste in te roepen wanneer men vaststelt dat er geen gegadigde was met de initiële graadvereiste (gewoon hoogleraar). Men kan de graadvereiste dan bv. verlagen tot hoogleraar om zo te kunnen rekruteren uit een groter aantal kandidaten. Het principe van de bestuurlijke lus kan worden toegepast. Men mag in casu de draad in de procedure opnemen vanaf de vaststelling dat er enkel een kandidaat was met de graad van hoogleraar.

Wat de afwijking inzake maximale duur van het mandaat betreft, kan dit algemeen op grond van het Organiek Statuut mits men het volgende in acht neemt:

1° er zijn uitzonderlijke omstandigheden die deze afwijking vereisen;

2° deze uitzonderlijke omstandigheden worden toegelicht in een gemotiveerd verslag van de decaan, dat door de Faculteitsraad wordt goedgekeurd;

3° de Raad van Bestuur bevestigt dat de ingeroepen omstandigheden uitzonderlijk zijn en dat het belang van de faculteit de gevraagde afwijking vereist. De bevestiging dient hierbij vooraf te gaan aan de verkiezing.

2.4.1.2.5 Personeelsgeleding inrichtingsorgaan

Een hogeschool diende over te gaan tot een nieuwe samenstelling van de personeelsgeleding van haar inrichtingsorgaan. Deze samenstelling vindt plaats via verkiezingen onder de personeelsleden. Hiervoor heeft de hogeschool een kiesreglement vastgelegd. Op de agenda van de bestuursvergadering stond de vastlegging van de verkiezingsdatum. Uit de voorbereidende stukken bleek dat de verkiezingsdatum op de dag na de bestuursvergadering zou vallen. Nochtans is volgens het kiesreglement de vastlegging van de verkiezingsdatum één van de eerste stappen in de verkiezingsprocedure.

Het commissariaat heeft voor aanvang van de vergadering de hogeschool hierover gecontacteerd. De commissaris was van oordeel dat het onzorgvuldig was om zo kort op de bal te spelen. Uit de lezing van het kiesreglement volgt immers dat het eerst aan de Raad van Bestuur is om een datum vast te leggen waarna het kiesbureau dat instaat voor de volledige organisatie van de verkiezingen, kan geïnstalleerd worden. Door deze volgorde om te keren kan een personeelslid niet weten of hij/zij aan de verkiesbaarheidsvoorwaarde voldoet. Evenmin kan het kiesbureau de kandidaatstelling toetsen aan de voorwaarden aangezien de voorwaarden niet vastliggen. De kandidatenlijsten konden bijgevolg niet definitief worden vastgelegd. Vraag is eveneens hoe het kiesbureau rechtsgeldig een oproepingsbrief kan verspreiden om te stemmen indien er nog geen datum rechtsgeldig vastgelegd is. Bovendien stelt zich de vraag of andere termijnen gerespecteerd werden. Het kiesbureau moet samengesteld zijn uiterlijk 1 maand voorafgaand aan de verkiezingen.

De hogeschool antwoordde hierop dat de laattijdige formele vastlegging van de verkiezingsdatum de rest van de verkiezingsprocedure niet gehypothekeerd heeft. Het hogeschoolpersoneel bleek tijdig en goed geïnformeerd over de verkiezingen. De hogeschool legde het organisatie- en communicatieplan voor aan de commissaris waaruit bleek dat de overige deadlines in het kies-

reglement werden gerespecteerd. Bovendien bleek de personeelsgeleding in de bestuursvergadering op de zitting geen bezwaren te hebben tegen de late formele goedkeuring van de verkiezingsdatum.

2.4.1.2.6 Zorghotel/zorgboulevard

Wanneer er een delegatie voorzien is vanuit de inrichtende macht van een universiteit naar haar ziekenhuis (zelfde rechtspersoon) voor het beheer van dat ziekenhuis, maar een bepaald project evenwel slechts marginaal met dit ziekenhuis te maken heeft – cfr. zorghotel/zorgboulevard – blijft de bevoegdheid bij de universiteit en dient het beheer van dit project met een bijzondere delegatie te gebeuren. Het is wenselijk om een globale behoeftenstudie met groeiverwachtingen te hebben: een masterplan en een globale studie zijn aangewezen. Er is tevens nood aan concrete cijfers met de financiële repercussies voor zowel de universiteit als het ziekenhuis. In een dergelijk dossier dienen de documenten actueel te zijn en moeten alle voorziene adviezen aanwezig zijn.

2.4.1.3 Financiering

2.4.1.3.1 Boekhouding - begroting

Artikel IV.34, eerste lid, van de CHO, bepaalt uitdrukkelijk dat *“de boekhouding (van de universiteit) alle verrichtingen, bezittingen, vorderingen, schulden en verplichtingen van welke aard ook, omvat. Wat de begroting betreft, bepaalt artikel IV.14, eerste lid, van dezelfde CHO: “De begroting houdt een raming in van alle inkomsten en uitgaven van de universiteit.”* Bijzondere Universitaire Instututen die onderdelen van de universiteit zijn, dienen dus dezelfde regels onverminderd toe te passen.

2.4.1.3.2 Technische en juridische audit

De regeringscommissaris bij een privaatrechtelijke universiteit formuleerde zijn standpunt dat er grenzen aan de groei zijn en dat niet noodzakelijk op alle opportuniteiten qua infrastructuur dient te worden ingegaan. Men dient keuzes te maken zodat de financiële draagkracht van de instelling niet wordt overstegen. Een algemene behoeftenstudie met verschillende scenario's inzake studentencijfers is prioritair. Tevens is er een academisch investeringsplan nodig dat rekening houdt met de personeelsevolutie in functie van de stijgende werkdruk door het sterk gestegen aantal studenten.

2.4.1.3.3 Vaststelling begroting 2018

De regeringscommissaris bij een privaatrechtelijke universiteit stelde n.a.v. de vaststelling van de begroting dat interne concurrentie tussen 2 entiteiten binnen de universiteit niet gezond is en vermeden moet worden. Wanneer de cijfers slecht zijn dient er zeker te worden overlegd met alle betrokkenen.

Dezelfde regeringscommissaris adviseerde tevens om de werving van personeel voor tijdelijke ASP⁷ 2030 projecten goed te monitoren. Ingevolge een lagere 80/20-verhouding (door een andere aanpak) was er wel een bepaalde ruimte om het groeiend aantal AT-personeelsleden aangesteld op het patrimonium deels op te vangen. Er diende evenwel een structurele oplossing te komen voor dit probleem dat ontstaan is uit ASP 2. Overheveling naar Afdeling I kan bovendien enkel voor

---

⁷ Algemeen Strategisch Plan.

personeelsleden die werden geworven volgens de decretale voorschriften. Wat de investering in AP betreft, wees hij erop dat de invulling van de nood aan ZAP recurrent is. Het ZAP-promotiebeleid bleef evenwel op hetzelfde niveau van het voorbije decennium gehandhaafd. Er zijn overigens andere incentives mogelijk, bv. de 2de salarisschaal voor docenten.

2.4.1.3.4 Waarderingsregels

De regeringscommissaris verduidelijkte aan een hogeschool dat principieel de waarderingsregels met betrekking tot het al of niet activeren van aankopen louter benaderd moeten worden vanuit hun economische of technische levensduur. Dit werd voor de hogescholen verankerd in artikel 17 van het BVR van 21 december 2007 betreffende de algemene boekhouding, de jaarrekening en het rekeningstelsel voor de hogescholen. De artikelen 32 en 33 van voormeld besluit zijn ook van belang in dit kader: het getrouwe beeld moet bewaard blijven. De grensbedragen van de interne financiële delegatie staan daar in principe los van. Het blijft daarom aangewezen om de waarderingsregels louter te bekijken vanuit de economische of technische gebruiksduur.

2.4.1.3.5 Registratierechten

Naar aanleiding van de aankoop van gebouwen door een hogeschool bracht de commissaris de kosteloze registratie in herinnering. Deze maatregel behelst ook alle gebouwen die deel uitmaken van het gebouwencomplex (bv. conciërgewoning). De vrijstelling van het verkooprecht voor de registratie werd verankerd in artikel 2.9.6.0.2. van het decreet houdende de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013.

2.4.1.3.6 Bouwproject: volledig en correct informeren van bestuurders

De regeringscommissaris van een hogeschool verzocht de instelling om een grondige voorstudie vooraleer het bestuur tot de opstart van een belangrijk bouwproject zou beslissen. Er werd een achtergrond dossier gevraagd met cijfers over de evolutie van het aantal studenten - prognose en de verwachte demografische ontwikkeling -, de effecten van de integratie HBO5 en CVO, aantal VTE's docenten, benodigde m², geschatte kostprijs/totaal budget (incl. buitenruimte, toegangswegen,...), de wijze van financiering, ...

De regeringscommissaris benadrukte het belang van een grondige voorstudie voor het hogeschoolbestuur. Het bestuur moet op basis van voldoende achtergrondinformatie alle risico's rond vastgoedinvesteringen tot een minimum kunnen beperken. Pas dan kan het beslissingsorgaan instemmen met de opstart van een bouwproject.

2.4.1.3.7 Investeringsmiddelen en infrastructuur

De regeringscommissaris bij een associatie wees erop dat een hogeschool niet voorbij kan gaan aan het advies van de associatie (waartoe ze behoort) over de meerjarenplanning en over de besteding van de investeringsmiddelen. Dit advies is een substantiële vereiste.

Een met regelmaat terugkerend dossier van een publiekrechtelijke universiteit was het infrastructureel plan. Voornamelijk het financieel plan ervan vormde een bijzonder aandachtspunt. Telkens dit punt wordt geagendeerd op de Raad van Bestuur maakt het regeringscommissariaat hiervan een grondige analyse, geeft het zijn opmerkingen door aan de universiteit in kwestie en rapporteert het hierover aan de minister. In 2017 ging de aandacht vooral naar de aankoop van het

Refugehuis en de Witte kazerne op de Herkenrodesite.

2.4.1.3.8 Uitbreiding programma thesauriebewijzen

Een universitair ziekenhuis wenste voor de financiering van zijn masterplan een beroep te doen op het programma met thesauriebewijzen van de universiteit (zelfde rechtspersoon). Men zou daartoe achtereenvolgens aan het Bestuurscollege van het UZ en aan de Raad van Bestuur van de universiteit een voorstel voorleggen om het bedrag van het bestaande programma te verhogen.

De regeringscommissaris wees er evenwel op dat uitsluitend de Raad van Bestuur van de universiteit bevoegd is om een beslissing te nemen inzake een eventuele uitbreiding van het bestaande thesauriebewijzenprogramma.

2.4.1.3.9 Raamovereenkomst met bank

Een privaatrechtelijke universiteit sloot een raamovereenkomst met een bank. Het universitair ziekenhuis (zelfde rechtspersoon) zou een aparte raamovereenkomst met de bank hebben. De regeringscommissaris heeft dienaangaande een aantal vragen en opmerkingen geformuleerd m.b.t. de concrete bank, de besluitvorming (wie op welk moment geïnformeerd werd, wie heeft beslist, aan wie werd dit voorgelegd, is er sprake van een ongelukkige woordkeuze dan wel van een fout ten gronde,...).

2.4.1.4 Personeelsaangelegenheden

2.4.1.4.1 Wervingsprocedure: verschil hogescholen / universiteiten

Een personeelsdirecteur van een hogeschool stelde de volgende vraag: in de regelgeving voor universiteiten is voorzien dat bij de wervingsprocedure een wervingsreserve kan aanleggen voor een cluster van verwante functies. Voor de hogescholen is dit niet in de CHO ingeschreven. Onduidelijk is wat een hogeschool in dit verband mag en niet mag.

Voor hogescholen geldt de regel dat zij in principe moet aanwerven via een openbare vacature. Het aanleggen van een wervingsreserve is een afwijking hierop die niet ingeschreven is in de regelgeving. Dergelijke afwijking kent dus geen rechtsgrond. Aanwerven via een wervingsreserve is bijgevolg een inbreuk op de plicht om aan te werven via een openbare vacature.

2.4.1.4.2 Integratiekader universiteit

Wanneer een personeelslid deel uitmaakt van het onderwijzend personeel van groep OP2, bv. assistent met voltijdse opdracht, uit de integrerende opleidingen, dan is de regelgeving van het hogescholenpersoneel nog op dat personeelslid van toepassing.

2.4.1.4.3 Onderwijstaal

-Een lid van het ZAP beschikt niet over een taalattest waaruit besloten kan worden dat het voldoet aan het ERK-niveau C1 Engels. Betrokkene kan ook niet worden vrijgesteld van de taalvoorwaarde omdat hij geen diploma heeft behaald aan instellingen met het Engels als onderwijstaal en er worden ook verder geen andere documenten voorgelegd waaruit blijkt dat hij voldoet aan het vereiste ERK-niveau C1 voor Engels. Dan zijn er 3 mogelijke oplossingen:

1° Betrokkene kan alsnog een document voorleggen waaruit blijkt dat hij wel degelijk voldoet aan het ERK-niveau C1 Engels.

2° Betrokkene legt een taaltest op gunstige wijze af waaruit blijkt dat hij voldoet aan het ERK-niveau C1.

3° Betrokkene wordt niet (langer) als titularis tewerkgesteld, maar bv. als gastprofessor (dan zijn de taalvoorwaarden immers niet van toepassing).

-Het regeringscommissariaat adviseerde enkele malen op vraag van de onderwijsdiensten van de instellingen over de juiste interpretatie van de decretale taalvereisten.

In casu werd o.m. opnieuw verduidelijkt dat er voor de onderwijstaal geen enkel uitstel meer mogelijk is, want het ERK-niveau C1 moest bereikt zijn vóór 15 februari 2015. Dit impliceert dat de docenten de onderwijstaal op het ERK-niveau C1 moeten beheersen vanaf het ogenblik dat ze als titularis het anderstalig opleidingsonderdeel opnemen.

De regeringscommissaris beoordeelde discretionair of bepaalde getuigschriften die niet opgesomd werden in de rondzendbrief van de minister aan het college van regeringscommissarissen, afdoende waren om het vereiste ERK-kwalificatieniveau aan te tonen.

2.4.1.4.4 Beroeps- en andere bezoldigde activiteiten AP universiteiten

Voor voltijdse personeelsleden is er voor bepaalde activiteiten voorafgaande toestemming van het universiteitsbestuur nodig en afwijkingen moeten individueel gemotiveerd zijn.

2.4.1.4.5 Taakbelasting

Artikel V.4, tweede lid, van de CHO bepaalt: “Naast de academische taken bedoeld in het eerste lid kan het universiteitsbestuur de leden van het zelfstandig personeel ook belasten met organisatorische, coördinerende of administratieve taken.” Dit betekent dat dergelijke personeelsleden binnen hun opdracht met voornoemde taken kunnen worden belast. In het geval van een privaatrechtelijke universiteit wees de bevoegde regeringscommissaris erop dat dit dan wel een expliciete beslissing van het bevoegde bestuur zou vergen.

2.4.1.4.6 Vacatures – bekwaamheidsbewijs

Artikel V.20, van de CHO luidt als volgt: “Niemand kan benoemd of aangesteld worden tot lid van het ZAP ... tenzij hij houder is van een diploma van doctor op proefschrift (...). Louter op zichzelf beschouwd, laat deze bepaling geen ruimte voor “voorwaardelijke” aanstellingen of benoemingen. Aan de diplomavooraarde moet dus ten laatste voldaan zijn – en dit wordt dan ook noodzakelijkerwijze zo in het ZAP-reglement en de vacature van de desbetreffende privaatrechtelijke universiteit vermeld – op het ogenblik van de aanstellings- of benoemingsbeslissing.

2.4.1.4.7 Gelijkwaardigheid pensioen ATP (privaatrechtelijke universiteit) en overheidspensioen

Een regeringscommissariaat bij een privaatrechtelijke universiteit ontving de vraag of de aan deze universiteit voorziene pensioenregeling vergelijkbaar was met de rijkspensioenregeling.

Men vroeg een onderzoek naar het gebruik van de overheidsgelden daar er nog steeds geen sprake zou zijn van vergelijkbaarheid en er zelfs sprake zou zijn van discriminatie (artikel III 58 CHO).

Het regeringscommissariaat antwoordde hierop dat de privaatrechtelijke universiteit voldoet aan alle decreetbepalingen (er is een groepsverzekering, een CAO en een interpretatieve CAO) en dat de gelijkwaardigheid van de groepsverzekering in recente arresten van het Arbeidshof werd bevestigd.

Deze arresten bevestigen dat vergelijkbaarheid geen gelijkheid impliceert, maar een globale beoordeling van de stelsels veronderstelt.

2.4.1.4.8 Tuchtcommissie

Wanneer het Organiek Statuut van een privaatrechtelijke universiteit bepaalt dat enkel een welbepaald bestuursorgaan bevoegd is om zijn bevoegdheid inzake tucht te delegeren aan een “bijzondere tuchtcommissie” die het daartoe kan oprichten, dan geldt deze delegatiebevoegdheid niet voor een ander bestuursorgaan.

2.4.1.4.9 Aanstellingen ZAP

Het Grondwettelijk Hof heeft in zijn arrest nr. 55/2016 in verband met, enerzijds, de artikelen 10 en 10bis van de Arbeidsovereenkomstenwet, en, anderzijds, met artikel 127 van het hogescholende decreet – dat opeenvolgende aanstellingen van bepaalde duur mogelijk maakt – en afgewogen ten aanzien van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel, het volgende beslist:

1. *“B.9. Vermits de decreetgever, op grond van zijn bevoegdheid inzake onderwijs, specifieke regels heeft vastgesteld voor personeelsleden van de vrije gesubsidieerde hogescholen, wat de tijdelijke aanwerving van deeltijdse gastprofessoren betreft, is de Arbeidsovereenkomstenwet in dat opzicht niet meer van toepassing.”*
2. *“B.16.1. Uit het bovenstaande volgt mutatis mutandis dat een regeling, zoals die welke is vervat in artikel 127 van het hogescholende decreet, waarbij hogescholen wordt toegestaan deeltijdse gastprofessoren aan te werven voor een periode van maximum vijf jaar, zonder dat een beperking is ingesteld op de hernieuwing van dergelijke tijdelijke arbeidsovereenkomsten in een overeenkomst van onbepaalde duur, niet onbestaanbaar is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in samenhang gelezen met de raamovereenkomst in bijlage bij de bovenvermelde Europese richtlijn⁸.”*

Eenzelfde redenering kan gevolgd worden ten aanzien van de aanstellingen van het zelfstandig academisch personeel van de universiteiten, zoals geregeld in artikel V.28, tweede lid, van de CHO. Bijgevolg is het aangewezen in de beslissing met betrekking tot het specifieke agendapunt van heden en in alle gelijkaardige gevallen, uitdrukkelijk het volgende te stipuleren:

“De aanstelling gebeurt in één van de graden van het zelfstandig academisch personeel voor hernieuwbare termijnen van drie jaar, overeenkomstig artikel V.28, tweede lid, van de CHO.”

Deze libellering is duidelijk en sluit elke verwarring met een aanstelling met uitzicht op een vaste benoeming uit.

2.4.1.4.10 Informatie vanuit “My Career”

Een hogeschool vroeg of het voldoende was om de vorige tewerkstellingen te attesteren met een afdruk van de persoonlijke gegevens vanuit “my career.be”. Uit nazicht blijkt dat op deze website informatie wordt opgenomen vanuit de RSZ-gegevens die uit de betaling van het salaris voortkomen, maar dienstonderbrekingen die een invloed hebben op de wedde staan niet vermeld. Bijgevolg beschikt men met dit overzicht niet over alle relevante informatie om een beoordeling te kunnen

---

⁸ Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

doen op basis van de koninklijke besluiten die de geldelijke anciënniteit in de hogescholen regelen. Het is aangewezen om voorlopig verder te blijven werken met ondertekende werkgeversattesten totdat er een beter alternatief voorhanden is.

2.4.1.4.11 Mandaat: benoeming in het ambt van de niet verworven salarisschaal (retroactief)

Een hogeschoolbestuur heeft ervoor gekozen om leidinggevende functies te verlonen aan de hand van een mandaat via een niet verworven salarisschaal en niet via inschaling in een hoger ambt na ambtswijziging. Dit heeft gevolgen op het pensioenbedrag voor de personeelsleden in kwestie die niet kunnen worden benoemd in het ambt verbonden aan de niet verworven salarisschaal. Nu één van de leidinggevendenden niet ver meer af stond van pensionering werd het plan opgevat om betrokkene met terugwerkende kracht te benoemen in het ambt waarin het mandaat werd verloned. De regeringscommissaris wees er op dat dit niet mogelijk was: benoemen met terugwerkende kracht kan niet. Bovendien kan er enkel benoemd worden in een organiek ambt waarin men ofwel geworven ofwel ingeschaald werd na ambtswijziging.

2.4.1.4.12 Inschaling op basis van niveau verbonden deskundigheid

Artikel 3, §3 van het BVR van 21 februari 2003 houdende vaststelling van de loopbaanstructuur en van de salarisschalen van het administratief en technisch personeel van de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap voorziet dat een inschaling op basis van niveau verbonden deskundigheid mogelijk is. Het personeelslid kan deze deskundigheid verwerven via werkervaring of bijkomende vorming. De regeringscommissaris bracht in herinnering dat de hogeschool in dat geval een omstandige uiteenzetting moet geven van de motieven die de inschaling verantwoorden. Daarnaast bepaalt dit artikel dat de criteria hiervoor worden vastgesteld na onderhandelingen binnen het hogeschoolonderhandelingscomité (hierna HOC).

2.4.1.4.13 Contract van onbepaalde duur na twee jaar interimaire aanstelling

Voor statutaire aanstellingen zijn er geen afwijkingsmogelijkheden op het artikel V.144, §1 CHO, ook niet wanneer deze grondig worden gemotiveerd. De CHO en bijhorende memorie van toelichting doen besluiten dat wanneer een personeelslid dat in de loop van de twee vorige academiejaren reeds een interimaire aanstelling had aan de hogeschool onmiddellijk een contract van onbepaalde duur krijgt als hij/zij daarna aangesteld wordt in een vacant ambt. Er wordt immers geen onderscheid gemaakt in het artikel wat betreft de "aard" van de betrekking in het eerste en het tweede academiejaar (vacant of niet vacant).

2.4.1.4.14 Overheveling van contractuele personeelsleden ATP naar het statutaire kader ATP

De regeringscommissaris van een hogeschool antwoordde op een vraag om advies of de overheveling van contractuele personeelsleden ATP naar het statutaire kader ATP voorafgegaan moet worden door een externe vacature op basis van het artikel V.191 CHO. Enkel voor zover het contractuele personeelslid in diezelfde graad en salarisschaal werd aangeworven via een externe vacature, is een overheveling zonder externe vacature mogelijk naar het statutaire kader.

2.4.1.4.15 Mandaatvergoeding

Een regeringscommissaris keek bij het toekennen van een mandaatvergoeding na of aan alle voorwaarden voldaan werd en maakte indien nodig opmerkingen over aan de hoger-

onderwijsinstelling. In 2017 heeft de regeringscommissaris de volgende adviezen uitgebracht in dit kader:

- Een mandaatvergoeding moet steeds gekoppeld zijn aan een duidelijk gedefinieerd mandaat met duidelijke taakomschrijving.
- Een mandaatvergoeding kan niet zo maar worden gebruikt om een hogere functie te vergoeden. Wil men toch een vergoeding voorzien voor het waarnemen van een hogere functie, dan kan dit via een ambtswijziging naar een tijdelijk hoger ambt.
- Een mandaatvergoeding kan slechts 1 keer voor een bepaald mandaat worden toegekend. Tenzij andersluidende bepalingen in het wervingsreglement loopt de mandaatvergoeding bij ziekte door. Aan een personeelslid dat een zieke mandaathouder vervangt, kan bv. wel een persoonlijke vergoeding worden uitbetaald voor zover er hierover een protocol binnen het HOC werd afgesloten.

2.4.1.4.16 Arbeidsreglement in een publiekrechtelijke hogeschool

Zowel een hogeschool als een vakorganisatie vroegen de regeringscommissaris om advies betreffende de vraag of een arbeidsreglement steeds met een protocol van akkoord moet worden afgesloten.

Hoofdstuk IIIbis van de wet van 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen bepaalt dat de onderhandelings- en overlegprocedures als bedoeld in de wet van 19 december 1974 van toepassing zijn voor de overheidsdiensten waarop de wet van 19 december 1974 van toepassing is. De publiekrechtelijke hogescholen vallen onder de toepassing van deze wet in afwachting van “een eigenstandig syndicaal statuut voor alle hogescholen” zoals opgenomen in de memorie van toelichting bij het bijzonder decreet van 13 juli 2012, artikel 48.

Bij de start van het toenmalige hogescholendecreet heeft men bewust de keuze gemaakt om de bevoegdheden van de comités uit te breiden en ze verder te doen reiken dan wat op dit ogenblik mogelijk was in het kader van het syndicaal statuut: overleg werd omgezet in onderhandeling. (Parl. St. 546 (1993-1994) – nr. 1, p. 20). Wanneer de materies onderworpen zijn aan de onderhandelingsprocedure wordt het resultaat neergelegd in een protocol. Over het arbeidsreglement dient er aldus in een publiekrechtelijke hogeschool te worden onderhandeld. Dit houdt enerzijds in dat een arbeidsreglement geldig kan zijn, ook al wordt er een protocol van niet-akkoord over het geheel bereikt in het HOC. In het arbeidsreglement kunnen anderzijds door het bestuur geen regelingen worden ingevoerd die afwijken van het personeelsstatuut of van andere intern reeds onderhandelde personeelsregelgeving. De bestaande en onderhandelde regels moeten dus niet opnieuw worden onderhandeld als ze samengebracht worden in het arbeidsreglement. Het arbeidsreglement is louter een verzameling van bestaande regels die al een onderdeel van het statuut vormen. Indien er over bepaalde onderwerpen van regelingen die voorheen onderhandeld werden geen protocol van akkoord werd afgesloten, dan kan het bestuur toch beslissen om de regeling door te voeren en ze alsnog ongewijzigd op te nemen in het arbeidsreglement.

2.4.1.4.17 Kosten eigen aan de werkgever

Naar aanleiding van onduidelijkheid binnen het HOC kreeg de regeringscommissaris de vraag of de regeling rond “kosten eigen aan de werkgever” onderhandelingsmaterie is. Hierop werd bevestigend geantwoord aangezien de terugbetaling van de kosten eigen aan de werkgever, in casu de

dienstverplaatsingen, een vergoeding vormen voor de werknemers. Uit het artikel 4, 2° van het KB van 29 augustus 1985 tot aanwijzing van de grondregelingen in de zin van artikel 2, §1, 1° van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel volgt dat de aan de personeelsleden toegekende toelagen, vergoedingen van alle aard en voordelen in natura worden onderhandeld wat betreft:

- de begunstigende
- de toekenningsvoorwaarden
- hun bedrag
- hun bescherming
- de modaliteiten van koppeling aan het indexcijfer

De voorwaarden waaronder deze vergoedingen worden betaald, worden vastgelegd door het hogeschoolbestuur o.m. rekening houdend met de financiële mogelijkheden als belangrijk ijkpunt. Daarna gaat dit naar het HOC voor onderhandeling. Het hogeschoolbestuur kan hierbij dus autonoom een voorstel op tafel leggen. Hiervoor gelden geen vooraf vastgelegde decretale of reglementaire bepalingen, wat bijvoorbeeld wel het geval is voor de modaliteiten voor de terugbetaling van het woon- en werkverkeer. Dit is voor de hogescholen geregeld in artikel V.60, §3 van de CHO en via het BVR van 8 juli 2011 en moet worden toegepast, zij het sinds 2015 zonder terugbetaling vanuit de Vlaamse overheid.

De hogescholen kunnen zich bij het opstellen van hun reglement deels inspireren op bestaande regelgeving van de federale overheid, te meer omdat de FOD Financiën de in dit kader vastgestelde bedragen aanvaardt als regulier (bv. het bedrag per kilometer, forfait voor buitenlandse reizen op basis van landentabel, ...).

2.4.1.4.18 Dienstverplaatsingen

Verplaatsingen in opdracht worden beschouwd als dienstverplaatsingen. Een docent die stagebezoeken doet, tentoonstellingen voorbereidt, navorming bijwoont... moet daarvoor in principe niet eerst langs de hogeschool gaan. De huidige regelgeving voor hogescholen bepaalt hierrond niet welk traject er dan vergoed wordt: het traject tussen de hogeschool ("standplaats") en de plaats waar de opdracht extern wordt uitgevoerd, dan wel de verplaatsing van de woonst van het personeelslid ("woonplaats") naar de plaats waar de opdracht extern wordt uitgevoerd, al dan niet het kortste traject. De hogeschool is dus volledig vrij in het bepalen van de manier waarop zij dit vergoedt. Dit moet wel met het HOC worden onderhandeld.

2.4.1.4.19 Financiële compensatie ziekte-dagen voorafgaand aan pensioendatum⁹

Een personeelslid van een hogeschool werd zes maanden voorafgaand aan zijn pensioneringsdatum ziek waardoor hij zijn overuren niet kon opnemen. Hiervoor vroeg hij financiële compensatie die echter niet realiseerbaar is binnen het huidige weddensysteem. De regeringscommissaris informeerde de administratie dat het artikel 8, § 3 van de wet van 14 december 2000 tot vaststelling van sommige aspecten van de organisatie van de arbeidstijd in de openbare sector nog niet werd geïmplementeerd in de onderwijsregelgeving. Dit gebeurde wel in het Vlaams personeelsstatuut. Het

---

⁹ Zie ook punt 3.1.2 hierna.

artikel 8, § 3 bepaalt dat “inhaalverlof dat overeenkomt met het overschrijden van de in § 1 vastgestelde wekelijkse arbeidsbeperking wordt toegekend binnen de in §1 bedoelde referentieperiode. Ingeval van onvoorziene omstandigheden die dringende maatregelen vragen, kan het in het eerste lid bedoelde inhaalverlof vervangen worden door een financiële compensatie mits de werknemer akkoord gaat.”

2.4.1.4.20 Diverse

Advies werd verleend in een aantal personeelsdossiers, vooral op het vlak van bevorderingen en in het kader van de tenure track.

Bijzondere aandacht vergde de invordering van de bedrijfsvoorheffing van een “andere”¹⁰ ambtshalve geregistreerde instelling.

2.4.1.5 Studentenaangelegenheden / Onderwijsaangelegenheden

2.4.1.5.1 Samenwerkingsconvenant

Concreet gaat het om een samenwerkingsconvenant tussen een (privaatrechtelijke) universiteit, 2 hogescholen, 2 CVO's en een associatie. De regeringscommissaris heeft erop gewezen dat de onderwijsbevoegdheid van de universiteit in kwestie op die locaties nog niet helemaal verworven was.

2.4.1.5.2 Selectieprocedure vervolgoopleidingen geneeskunde

De criteria die men wenst te hanteren in het kader van een dergelijke selectieprocedure en die men aanwendt om de bekwaamheid van de kandidaten te toetsen, kunnen – zoals artikel II.190, § 2, eerste lid, van de CHO, het bepaalt – verschillen van specialiteit tot specialiteit, maar de manier waarop de criteria worden omschreven, ingevuld en vastgesteld moet een onontbeerlijke mate van gelijkmatigheid vertonen.

Bovendien moeten die criteria in voldoende mate objectiveerbaar zijn, wil men ze kunnen aanwenden om een behoorlijk gemotiveerde rangschikking op te maken of zelfs maar de bekwaamheid van de student op een behoorlijke – en dus niet willekeurige – wijze te kunnen onderzoeken.

2.4.1.5.3 Reglement Leerstoelen

Er dient over te worden gewaakt dat men de juiste terminologie consequent gebruikt. Zo zijn de begrippen “visietekst”, “algemeen kader” en “reglement” geenszins synoniemen. Ze mogen dan ook niet door elkaar worden gehaald wanneer men telkens hetzelfde document bedoelt.

Wanneer men een reglement wil aanpassen, in casu dat van de leerstoelen van een privaatrechtelijke universiteit, dan dient men zich te houden aan het Organiek Statuut waarin wordt bepaald wie de bevoegdheid heeft om een dergelijke aanpassing goed te keuren. Bij de universiteit in kwestie bleek dit de Academische Raad te zijn.

---

¹⁰ Geen universiteit of hogeschool.

2.4.1.5.4 Het niet betalen van bijkomende studiekosten

Naar aanleiding van het nazicht van de onderwijs- en examenregeling van een hogeschool kwam deze problematiek opnieuw onder de aandacht. Het betalen van het studiegeld geeft een student toegang tot de onderwijsactiviteiten, de examens en alle bijhorende faciliteiten van de hogeronderwijsinstelling. Artikel 1.3, 64° van de CHO definieert studiegeld als het bedrag te betalen door de student voor de deelname aan onderwijsactiviteiten en/of examens. De studenten worden geacht zelf de kosten van boeken, syllabi, digitale en andere leermiddelen, materialen, ... te bekostigen. De hogeronderwijsinstelling kan deze tegen betaling aanbieden. De student kan steeds vrijwillig kiezen om deze via de hogeronderwijsinstelling af te nemen. Hetzelfde principe geldt voor extra diensten (bijvoorbeeld sportdagen, huisvesting, ...). Wanneer de student achterop geraakt in de betaling van deze bijkomende kosten of ze helemaal niet betaalt, dan kan hieruit niet een uitschrijving als sanctie voortvloeien. Het is wel mogelijk voor een hogeronderwijsinstelling om bij wanbetaling van de bijkomende kosten de student bepaalde of alle faciliteiten die eraan verbonden zijn, te ontzeggen. Deze sanctie kan er pas komen nadat men er zich heeft van vergewist dat de student voldoende proactief begeleid werd bij het doorlopen van alle stappen van de sociale procedure binnen de werking van de dienst studentenvoorzieningen. De student hiervoor zo maar ambtshalve uitschrijven, kan dus niet.

2.4.1.5.5 Stageplaats

Een student van een hogeschool contacteerde het commissariaat omdat hij geen stageplek had. Bij een eerste stageplek liep door omstandigheden de communicatie verkeerd tussen de stageplek en de student waardoor de stage niet kon doorgaan. Op deze stageplek heeft men uiteindelijk een andere stagiair gekozen. De student heeft dan een andere stageplek kunnen vinden, maar de hogeschool weigerde dit omdat de stage te laat werd aangevat. De hogeschool stelde dat de student pas in het volgende academiejaar dit opleidingsonderdeel zou kunnen afwerken. De student contacteerde eveneens de ombudsvrouw. Zij liet weten dat de stagecoördinatie van de opleiding ervoor gezorgd had dat de student alsnog de stage kon aanvatten.

2.4.1.5.6 Keuze afstudeerrichting

Een student werd geweigerd door de hogeschool voor de inschrijving in een bepaalde afstudeerrichting wegens laattijdige inschrijving. Nochtans voldeed hij aan de inschrijvingsvoorwaarden om deze afstudeerrichting te volgen. Hij nam contact op met de regeringscommissaris waarna deze in overleg trad met de hogeschool. Het loutere feit dat de student te laat was bij het meedelen van de keuze voor een afstudeerrichting, was een onvoldoende reden om hem te weigeren voor een bepaalde afstudeerrichting. De student kon alsnog inschrijven voor de afstudeerrichting van zijn keuze.

2.4.1.5.7 Afleveren van diploma of diplomasupplement

Een hogeschool vroeg aan de regeringscommissaris of het volstond om enkel het diploma van een droogstempel te voorzien en een inktstempel te gebruiken op het diplomasupplement. De regeringscommissaris antwoordde door het doel van de droogstempel op het diploma te verduidelijken. De droogstempel is in eerste instantie bedoeld om de herkomst van het diploma vast te verankeren in het document zelf. Op die manier voorkomt men dat het diploma gemakkelijk kan

worden nagemaakt, en in secundaire orde kunnen er ook “mooie” fotokopies van het diploma worden gemaakt. Het behoud van een droogstempel op het diploma zelf wordt bepleit. Elke hogeschool moet er immers op toezien dat elk mogelijk risico op fraude geminimaliseerd wordt. De droogstempel kan ook door andere hedendaagse beveiligingstechnieken vervangen worden. Wat het diplomasupplement betreft: dit is op zich geen alleenstaand document en moet steeds samen met het formele diploma worden bekeken. Daarom lijkt het voldoende om hier een gewone stempel (van dezelfde hogeschool) te gebruiken. Indien het verschil in belasting bij de verwerking echter gering is, gaat de voorkeur uit naar het behoud van de droogstempel om fraude te voorkomen.

2.4.1.5.8 Benaming “titel of diploma van leraar” op het diploma van de lerarenopleiding

Naar aanleiding van een opvolgcontrole van de diploma’s werd de kwestie van het diploma van leraar onder de aandacht van de administratie gebracht. Al wie een opleiding tot leraar met succes afrondt, krijgt het diploma van leraar, ongeacht de aard van het opleidingsinstituut, het specifiek gevolgde traject of de wijze waarop de praktijkcomponent wordt ingevuld. Men kan - op heden - in twee soorten trajecten tot leraar opgeleid worden, namelijk een geïntegreerde lerarenopleiding, waarbij gedurende de gehele opleiding een integratie van vakinhoudelijke en pedagogisch-didactische onderdelen wordt nagestreefd, of een specifieke lerarenopleiding na een vakinhoudelijke basisopleiding of een beroepservaring.

Iedere student die een lerarenopleiding volgt, ontvangt bij het afstuderen het diploma van leraar. Leraar is echter volgens de CHO geen titel (niet vermeld in art. II.76 CHO), in tegenstelling tot de bewoording gebruikt in artikel 2, laatste alinea van het BVR 12 december 2014 betreffende de vorm van diploma’s en het diplomasupplement. Aangezien het decreet als rechtsgrond boven een besluit gaat, leidt het geen twijfel dat er op de diploma’s lerarenopleiding “diploma van leraar” dient te worden vermeld en niet “titel van leraar”. De administratie volgde dit standpunt en bracht de betrokken hogescholen hiervan op de hoogte.

2.4.1.6 Overheidsopdrachten

2.4.1.6.1 Algemeen

Vooraleer te beslissen welke procedure in het kader van de overheidsopdrachtenwetgeving moet worden gevolgd, rijst de kwestie of het concrete bouwproject reeds door het bevoegd bestuursorgaan werd beslist.

Een motivering als *“De aannemer werd door de verhuurder aangezocht.”* volstaat in het geheel niet om de wettelijke bepaling bedoeld bij artikel 26, § 1, 1), f) (onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking) van de wet van 15 juni 2006 te mogen invoeren.

2.4.1.6.2 Belangenvermenging

Er bestaat een vermoeden van belangenvermenging op het ogenblik dat een personeelslid van een instelling betalende diensten levert aan die instelling. Men stelt zich daarmee bloot aan strafrechtelijke vervolging.

2.4.1.6.3 Aanduiding revisor

De Overheidsopdrachtenwet bepaalt in artikel 26, § 1, 2°, b) o.m. *“dat de gunning van*

herhalingsopdrachten moet gebeuren binnen de 3 jaar na de sluiting van de oorspronkelijke opdracht”.

De “*sluiting van de opdracht*” is, volgens artikel 3, 17°, van de Overheidsopdrachtenwet, “*de totstandkoming van de contractuele band tussen enerzijds de aanbestedende overheid of het overheidsbedrijf en anderzijds de opdrachtnemer*”.

Blijkens deze bepaling is het dus niet het tijdstip van de gunning dat de termijn van 3 jaar doet ingaan, maar het tijdstip van de totstandkoming van de contractuele band tussen de beide partijen. Buiten deze termijn kan er geen sprake meer zijn van het gunnen van een herhalingsopdracht.

2.4.1.6.4 Raamovereenkomst voor leveringen via open offerteaanvraag

De Overheidsopdrachtenwet voorziet een raamovereenkomstenprocedure waarbij eerst een raam/kaderovereenkomst gesloten wordt en er vervolgens binnen deze kaderovereenkomst telkens aparte deelopdrachten worden gegund, in principe op basis van dezelfde gunningscriteria als deze waarmee de raamovereenkomst wordt gegund.

Wanneer men deze werkwijze wenst te hanteren kan het best duidelijk gesteld worden dat het gaat over een raamovereenkomst in de zin van artikel 32 van de wet overheidsopdrachten (op voorwaarde dat de procedure nog onder de huidige wetgeving wordt opgestart).

2.4.1.6.5 Delegaties

De delegaties binnen het universitair ziekenhuis (zelfde rechtspersoon als de universiteit) dienen te sporen met de nieuwe wetgeving inzake overheidsopdrachten.

Overeenkomstig de vigerende delegatieregeling van een privaatrechtelijk universitair ziekenhuis wees de bevoegde regeringscommissaris erop dat “elke akte die een verbintenis inhoudt, bij ontstentenis van bijzondere delegatie, namens het bestuurscollege van dit ziekenhuis ondertekend moet worden door de voorzitter of de gebeurlijke ondervoorzitter bij verhindering of ontstentenis van de voorzitter en door de gedelegeerd bestuurder van het ziekenhuis, voor wat betreft de hem wettelijk of reglementair toegewezen domeinen”.

2.4.1.6.6 Kenniscentrum (Learning and Innovation Center)

Zowel bij de bouw als bij de uitrusting van het kenniscentrum van een hogeronderwijsinstelling moet men oog hebben voor de wet op de overheidsopdrachten.

De regeringscommissaris bij een privaatrechtelijke universiteit stelde in een concreet geval vast dat de investeringskostering significant was gedaald, waarschuwde voor de eventuele gevolgen hiervan voor de financiering vanwege de private partners en het gevaar dat hierdoor zou worden geraakt aan het oorspronkelijk opzet van het project.

2.4.1.7 Maatschappelijke en wetenschappelijke dienstverlening

2.4.1.7.1 Participatie in vzw's

VZW's waarin hogeronderwijsinstellingen participeren zijn decretaal verplicht om hun jaarrekening en jaarverslag aan de desbetreffende instelling over te maken. In de balans van deze vzw's dienen actief en passief vanzelfsprekend overeen te stemmen. Indien een personeelslid van de instelling te

persoonlijken titel zetelt in het bestuur van een dergelijke vzw moet hij dit kenbaar maken in zijn cumulatieverklaring.

2.4.1.7.2 Vertegenwoordigers van een universiteit in andere rechtspersonen

Voor de aanduiding van vertegenwoordigers van een universiteit is, overeenkomstig artikel IV.55, § 1 en § 6, van de CHO, een formele beslissing van het instellingsbestuur vereist. Het aanduiden van vertegenwoordigers van een publiekrechtelijke universiteit in de rechtspersonen waarin deze universiteit deelneemt, blijkt niet in globo gedekt te worden door het Organiek Statuut van de universiteit in kwestie. De regeringscommissaris van een privaatrechtelijke universiteit wees daarom op een andere bepaling van het Organiek Statuut: “Elke bevoegdheid die niet door de wet, het decreet of het Organiek Statuut aan een ander orgaan van de universiteit is toegewezen, behoort tot de bevoegdheid van de Raad van Bestuur van de universiteit. De Raad van Bestuur kan evenwel, onder zijn verantwoordelijkheid, een dergelijke bevoegdheid delegeren, overeenkomstig de voorwaarden en modaliteiten die vastgelegd zijn in hetzelfde Organiek Statuut.

2.4.1.7.3 Researchpark - project

Bij de opstart van een dergelijk project is een algemene behoeftenstudie of een strategische visie aan de orde. Diversificatie van de beleggingsstrategie behoort niet tot de corebusiness. Wanneer men een bepaalde kostenverdeling wil tussen universiteit en ziekenhuis (één rechtspersoon) dan dient dit binnen de formele gremia afgesproken te zijn en de kosten dienen opgenomen te zijn in de begroting.

2.4.1.8 Wetenschappelijk onderzoek

2.4.1.8.1 Mogelijkheid tot overdracht van niet aangewende defiscaliseringsmiddelen

In antwoord op een vraag vanuit een hogeschool of de niet-bestede defiscaliseringsmiddelen naar een volgend boekjaar kunnen worden overgedragen, stelde de regeringscommissaris dat de opbrengsten uit defiscalisering moeten worden geboekt in het betreffende jaar waarin ze zijn ontstaan waarbij de niet-bestede defiscaliseringsmiddelen in een “gekleurd”, specifiek bestemd fonds kunnen terecht komen. De omzendbrief defiscalisering op de website van het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (hierna AHOVOKS genoemd) raadt deze werkwijze (bestemde fondsen) ook aan. Zie de laatste zin van de volgende mededeling:

http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/werken/personneelsadmin/hogescholen/mededeling_en/2015/md20150708_mdassistentOnderzoekers.htm.

2.4.2 Het College van regeringscommissarissen¹¹

2.4.2.1 Algemeen

2.4.2.1.1 Single audit

Het overleg van de interne auditors dat nu reeds bestaat binnen de sectoren kan ook (het) best

---

¹¹ De standpunten en adviezen m.b.t. (de transitie naar) het toekomstig toezicht zijn opgenomen in hoofdstuk 8.

gezamenlijk tussen universiteiten en hogescholen gebeuren.

Het is logisch dat de externe audit de interne audit controleert. Belangrijk is wel dat de interne audit bij alle initiatieven betrokken wordt en blijft.

Er wordt aangedrongen op spoedige duidelijkheid in verband met timing en deadlines in het kader van de implementatie van het BVR single audit.

2.4.2.1.2 Risicoanalyse - risicomanagement¹²

Verder bouwend op een oefening die gedaan werd tijdens een vormingsactiviteit van BDO¹³ heeft een regeringscommissaris ten behoeve van het College een eerste ontwerp van risicomap voor het hoger onderwijs opgesteld. Aan de basisinput van BDO werden elementen toegevoegd van Audit Vlaanderen en van twee goed werkende audits.

Aangezien in de conceptnota van de Vlaamse Regering 'Een slanker toezichtmodel voor het Vlaamse Hoger Onderwijs' bepaald is dat de regeringscommissarissen een methodiek voor de evaluatie van het risicomanagement dienen te ontwikkelen, is er in de schoot van het College door een regeringscommissaris een eerste ontwerp tekst ontworpen met als titel: "Evaluatie risicomanagement hoger onderwijs". De volgende aandachtspunten zijn hierbij opgelijst:

- De uitwerking van het document dient met alle controleactoren samen te gebeuren.
- Het verdient aanbeveling om de beste interne auditors (instellingen) zo snel mogelijk te betrekken en een externe instantie die vertrouwd is met het risicomanagement de pen te laten voeren. Ook de NVAO en het Rekenhof (zelf vragende partij) worden het best betrokken.
- Het huidige potentieel inzake medewerkers bij de commissariaten is wellicht onvoldoende om de in het document beoogde ambitieuze doelstelling te realiseren. Wellicht worden hiervoor ook geen extra middelen vrijgemaakt.
- De meeste instellingen staan huiverig tegenover het prijsgeven van informatie over hun risico's en beschouwen dit als bedrijfsgeheimen.
- Er dient vermeden te worden dat dit alles door de instellingen als bijkomende planlast wordt beschouwd.
- Er zal goed moeten worden uitgeklaard wat de precieze taak van de regeringscommissarissen hierin is.

2.4.2.1.3 Verhoging van de materialiteitsdrempel

Het Rekenhof heeft voor wat zijn financiële controles betreft de materialiteitsdrempel verhoogd van 100 mio naar 300 mio EUR. Enkel KU Leuven en UGent vallen hier nu nog onder. Hierdoor wordt het toezicht van de regeringscommissarissen, die alle universiteiten en hogescholen blijven nazien, nog belangrijker.

---

¹² Zie ook de punten 2.5.2.1 en 7.5.

¹³ Internationaal Accountants- en Adviesorganisatie.

2.4.2.2 Financiering

2.4.2.2.1 Begrotingen

Er wordt een brief gestuurd naar de minister bevoegd voor Financiën en Begroting waarin hem wordt meegedeeld dat de regeringscommissarissen bij de hogescholen ten onrechte een schrijven hebben ontvangen m.b.t. een advies dat zij hem zouden moeten bezorgd hebben m.b.t. de begrotingen 2017. Het schrijven was immers bedoeld voor de afgevaardigden van Financiën aangesteld door de Vlaamse Regering en niet voor de regeringscommissarissen. Er zijn overigens geen afgevaardigden van Financiën bij de hogescholen.

2.4.2.2.2 Jaarrekeningen

Het College onderstreept in een brief aan het Rekenhof dat er een onderscheid moet worden gemaakt tussen de goedkeuring van een jaarrekening als daad van bestuur (door het instellingsbestuur) en de goedkeuring van een jaarrekening als daad van toezicht (door de toezichthoudende overheid, in casu de bevoegde regeringscommissaris).

2.4.2.2.3 ESR

Het lijkt erop dat de overheid steeds meer belang hecht aan een ESR-matige benadering van de rekeningen. Er wordt aangedrongen op spoedige duidelijkheid in verband met coherentie, timing en deadlines in het kader van ESR. Het College sluit daarmee aan bij een standpunt van het Rekenhof. Het College wijst er verder op dat ESR de klemtoon legt op een kasboekhouding terwijl de instellingen de voorkeur geven aan een beleidsboekhouding. Ook zorgt dit voor bijkomende planlast.

2.4.2.3 Personeel

2.4.2.3.1 Taalregeling

Met ingang van 1 september 2017 zijn een aantal nieuwe bepalingen in werking getreden m.b.t. de bestuurstaal B2. Volgens het College dient er een onderscheid te worden gemaakt voor personeelsleden die na de inwerkingtreding zijn aangesteld (benoemd) (dus vanaf 1 oktober 2017) en wie reeds vroeger was aangesteld (benoemd). Het College is tevens van oordeel dat men de nieuwe regelgeving niet retroactief kan toepassen. Men moet kijken naar de regelgeving die op dat moment van toepassing was. Er zijn immers geen overgangsmaatregelen voorzien.

In een reactie hierop heeft de minister meegedeeld het hiermee niet eens te zijn. De nieuwe regeling is van toepassing voor alle personeelsleden. Vanzelfsprekend heeft het College zich daarna geconformeerd aan het standpunt van de minister.

Het College bekrachtigt het gewijzigde standpunt van de werkgroep 'taal': met het diploma van bachelor in het onderwijs, secundair onderwijs met als onderwijsvak Engels (voorheen regent Engels) voldoet men aan het ERK-niveau C1.

2.4.2.4 Studentenaangelegenheden / onderwijsaangelegenheden

2.4.2.4.1 Studentenvertegenwoordigersstatuut – studentenraadsverkiezingen

Enkel de minister (Vlaamse Regering) kan bijzondere opdrachten aan de regeringscommissarissen geven.¹⁴ Concrete vragen van VVS en een individuele docent van een hogeschool die een opdracht inhielden werden dan ook in deze zin beantwoord.

2.4.2.4.2 Postgraduat

Er dient over gewaakt te worden dat de opleidingen aan de hogeronderwijsinstellingen, ook al gaat het om een postgraduaat, wetenschappelijk van karakter blijven.

2.4.2.4.3 Studentenvoorzieningen – renteloze studieleningen (inclusief hoger onderwijs)

De diensten voor studentenvoorzieningen worden door de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA) en de federale minister van Werk, Economie en Consumenten beschouwd als kredietverstrekker ten aanzien van studenten en betekent dat renteloze studieleningen zouden moeten beantwoorden aan de regelgeving inzake het consumentenkrediet.

Het College schaart zich samen met het kabinet, VLIR en VLHORA achter de visie dat er in dit geval toch een uitzonderingsmaatregel dan wel een algemene vrijstelling in de wetgeving zou moeten worden voorzien. Het College beslist dan ook het aangekondigde wetgevende initiatief te steunen om het universiteiten- en hogescholenonderwijs vrij te stellen.

Vaststellend dat de GON-middelen (voor het geïntegreerd onderwijs) vanaf 2017 worden toegevoegd aan de sociale toelagen van de hogeronderwijsinstellingen voor de ondersteuning van het beleid dat de instellingen voeren in het kader van inclusief hoger onderwijs ziet het College 3 mogelijkheden om deze middelen toe te wijzen:

- een bestaand werkveld (bv. medische en psychologische dienstverlening);
  - een nieuw werkveld;
  - een algemene kostenplaats.
- ⇒ Het College beslist af te wachten hoe het veld reageert, al lijken alvast een heleboel hogescholen voor de eerste mogelijkheid te opteren.

2.4.2.5 Wetenschappelijk onderzoek

2.4.2.5.1 Defiscalisering

Een aantal entiteiten kunnen genieten van de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing in het kader van wetenschappelijk onderzoek. De lijst met vrijstellingen lijkt aan herziening toe. Zo staan FPG, ETF en de Hogere Instituten voor Schone Kunsten er momenteel niet in. Het College is van oordeel dat de hele wetgeving rond defiscalisering opnieuw bekeken zou moeten worden.

2.4.2.6 Gegevensbeheer

Het College is vragende partij om toegang te krijgen tot ‘Mijn Onderwijs’ en ziet vooral een meerwaarde in informatie over het studierendement¹⁵.

---

¹⁴ CHO, artt. IV. 110, § 1, 2de lid en IV. 122, laatste lid.

Het College heeft aan AHOVOKS gevraagd om vanuit DHO 2.0 informatie te krijgen met het oog op het nazicht van de taalregeling voor volledig anderstalige opleidingen (op het niveau van de opleidingsonderdelen).¹⁶

2.4.2.7 Internationalisering

Er wordt een werkgroep opgericht die de systeem audits 2017 in opdracht van de minister van Onderwijs zal voorbereiden en realiseren. In concreto gaat het om systeem audits in de VUB, Hogeschool Gent, Karel de Grote Hogeschool en Odisee.

De deadline inzake rapportering naar de minister (en Epos vzw) toe over de verschillende audits is 20 december 2017. Daarvóór moeten de instellingen de kans gekregen hebben om te reageren op de ontwerprapporten. Er wordt voor alle rapporten gebruik gemaakt van een afgesproken gemeenschappelijke basisstructuur en ze zullen alle worden afgesloten met enkele aanbevelingen naar de instelling in kwestie toe.

2.5 BIJZONDERE OPDRACHTEN, BIJZONDERE CONTROLETAKEN EN THEMATISCHE ONDERZOEKEN

2.5.1 De regeringscommissarissen

Artikel IV.99, § 1 en artikel IV.110, § 1 van de CHO bepalen respectievelijk m.b.t. de universiteiten en de hogescholen dat aan de commissaris van de Vlaamse Regering binnen zijn decretaal omliggende opdrachten bijkomende controletaken kunnen worden toegewezen door de Vlaamse Regering. Daarnaast voeren de regeringscommissarissen ook in uitvoering van cao's of op eigen initiatief controles en onderzoeken uit.

2.5.1.1 Algemeen

2.5.1.1.1 Single audit

Op 9 oktober 2015 werd het BVR 'single audit' door de Vlaamse Regering goedgekeurd. Dit besluit bevat heel wat (nieuwe) taken voor de regeringscommissarissen.

Zo stelt artikel 6 van dit besluit dat de regeringscommissaris bij de respectieve instellingen het initiatief dient te nemen tot een samenkomst van de controleactoren, minstens één keer per jaar, met de bedoeling de controlewerkzaamheden op elkaar af te stemmen, met behoud van de autonomie en verantwoordelijkheden van de actoren in het controleproces.

In 2017 werd hieraan door alle regeringscommissarissen bij de universiteiten en de hogescholen verder uitvoering gegeven. Bedoelde samenkomsten onder hun voorzitterschap vonden meestal plaats naar aanleiding van de voorstelling van de jaarrekening (m.b.t. 2016) en van de begroting (m.b.t. 2018), concreet in maart en in oktober 2017. Op verschillende plaatsen werd een stand van

---

¹⁵ Dit werd alvast ten dele gerealiseerd in april 2018 voor wat de salarisoverzichten betreft.

¹⁶ Gegevens werden bezorgd op 7 februari 2018.

zaken opgemaakt met de onderscheiden bevoegdheden van alle actoren (toezicht- en controleorganen) en akte genomen van mogelijke overlappings in controleactiviteiten die, conform het principe van single audit, vermeden dienen te worden. Sommige regeringscommissarissen organiseerden extra bijeenkomsten rond een specifiek thema. Een ruime inbreng en respect voor de onderscheiden werkzaamheden van elk orgaan zijn de kenmerkende waarden bij de besprekingen. Verder worden er (nu en in de toekomst) vormingsessies voorzien rond risicoanalyse en risicomanagement. Bij een publiekrechtelijke universiteit waar de introductie van single audit nog pril was, werd nagegaan of zij een gedegen opvolging ervan deed en of zij de aanbevelingen uitvoerde.

Specifiek voor de hogescholen hielden de regeringscommissarissen in de loop van 2017 een derde overlegronde met alle controleactoren en de hogescholen.

Elke hogeschool maakte van de gelegenheid gebruik om de door hen opgemaakte begroting 2018-2022 te duiden. Alle controleactoren hebben hun werkzaamheden toegelicht in het kader van de interne audit 2017 en er werd gerapporteerd over de voortgang van de risicoanalyse en het risicomanagement binnen elke hogeschool. Ten slotte werd de controlekalender 2018 afgestemd tussen alle controleactoren en de hogeschool.

2.5.1.2 Bestuurs- en organisatorische aangelegenheden

2.5.1.2.1 Integratie UZGent-UGent

In uitvoering van het Vlaams regeerakkoord werd via een task force waarin de regeringscommissaris zitting had een consensus bereikt over de integratie van het UZ Gent in de UGent met ingang van 1 januari 2018. De regeringscommissaris heeft in 2017 verschillende delegaties van het UZ Gent en de UGent uitgenodigd in een stuurgroep die op zijn beurt verschillende thematische werkgroepen aan het werk heeft gesteld om de integratie grondig voor te bereiden en vlot te laten verlopen tegen de vooropgestelde datum. Met ingang van 1 januari 2018 is een operationeel reïntegratiecomité UGent-UZ Gent opgericht en aan de slag onder het voorzitterschap van de regeringscommissaris.

2.5.1.2.2 Regels van goed bestuur

Algemeen wordt veel aandacht besteed aan goed bestuur van de instellingen. Er gebeurde in 2017 een meta-analyse van de toepassing van de regels van goed bestuur van een publiekrechtelijke universiteit aan de hand van haar reglementen.

2.5.1.3 Personeel

2.5.1.3.1 Taalregeling

Net zoals in de voorgaande jaren was de taalvereiste van het academisch personeel aan de universiteiten een terugkerend thema in de loop van 2017. De taaldossiers werden door de commissariaten verder opgevolgd. Er is een wederzijdse communicatie tussen commissariaat en universiteiten/hogescholen met betrekking tot individuele dossiers die verdere aandacht verdienen. Ook vragen de commissariaten periodiek, hetzij op vraag van de minister hetzij op eigen initiatief een stand van zaken met betrekking tot de taalvereisten.

2.5.1.3.2 Algemeen bediendenstatuut voor de publiekrechtelijke hogescholen: jaarlijkse meerkost

In uitvoering van de cao II hoger onderwijs van 12 december 2006 werd een engagement

opgenomen dat de hogeronderwijsinstellingen vanaf 1 januari 2008 geen contracten met een arbeidersstatuut meer zullen afsluiten. In cao III van 10 december 2010 werd het engagement uit cao II bevestigd. De overheid voorziet een financiële compensatie voor de meerkost als gevolg van het gewaarborgd loon. De verzameling van deze cijfers voor de publiekrechtelijke hogescholen door de regeringscommissarissen gebeurde op vraag van AHOVOKS.

2.5.1.3.3 Opmvolging cumulatiedossiers personeelsleden

Het regeringscommissariaat deed nazicht van de afwijkingen die verleend werden door de hogescholen in het kader van de aanvraag om een nevenactiviteit te mogen uitoefenen.

2.5.1.4 Overheidsopdrachten

Het regeringscommissariaat bij een bepaalde privaatrechtelijke universiteit viseert in de praktijk alle overheidsopdrachten boven de 50.000 euro. In 2017 werd een steekproef gedaan naar de overheidsopdrachten van het jaar 2016 onder de 50.000 euro.

In eerste instantie werd een lijst opgevraagd van alle overheidsopdrachten onder de 50.000 euro. Het regeringscommissariaat ontving 2 lijsten: één met de opdrachten van de dienst aankoop (leveringen en diensten) met 165 dossiers, en één met de opdrachten van de technische diensten (voornamelijk werken) met 135 dossiers.

Uit elk van deze lijsten werden 32 dossiers gekozen. Hierbij werd gelet op een goede spreiding van de gecontroleerde dossiers over het hele jaar en een voldoende spreiding van de inhoud van de opdrachten (leveringen, consultancy, leasing, ...).

In deze steekproef werden geen fundamentele fouten vastgesteld.

Wel werd volgende opmerking gemaakt:

De offerte van de kandidaat aan wie de opdracht gegund werd, bevatte in een bepaald dossier een niet-toegelaten prijsclausule waardoor de prijs van de offerte niet forfaitair was. De offerte bevatte de clausule: "onze prijzen zijn onder voorbehoud van wijziging".

Dit had normaal gezien moeten leiden tot de uitsluiting van de offerte. Aangezien het hier ging om een onderhandelingsprocedure had dit echter nog gecorrigeerd kunnen worden, wat niet gebeurd is. Uiteindelijk werd bij de uitvoering van de overheidsopdracht deze clausule niet toegepast.

2.5.1.5 Maatschappelijke en wetenschappelijke dienstverlening

2.5.1.5.1 Deelname in rechtspersonen

Op verschillende regeringscommissariaten is in 2017 extra werk gemaakt van de update van de inventarisatie van alle deelnemingen van hogescholen/universiteiten in rechtspersonen, bv. in spin-offs, vzw's, ... Dit wordt in 2018 verder opgenomen.

2.5.1.6 Wetenschappelijk onderzoek

2.5.1.6.1 Nazicht vrijstelling bedrijfsvoorheffing onderzoeksmandaten

Ook dit jaar gebeurde er een controle van de lijsten met onderzoeksassistenten en doctoraten met het oog op de vrijstelling van de bedrijfsvoorheffing ter plaatse in de hogescholen. De conformiteit van de lijst met de gegevens uit het personeelsdossier en het onderzoekdossier werd nagegaan.

2.5.2 Het College van regeringscommissarissen

Artikel IV.122, laatste lid van de CHO bepaalt dat de Vlaamse Regering het College kan belasten met bijzondere opdrachten. Daarnaast voert het College ook in uitvoering van cao's of op eigen initiatief controles en onderzoeken uit.

2.5.2.1 Single audit (en risicoanalyse)¹⁷

De implementatie van het op 9 oktober 2015 goedgekeurde BVR 'single audit' resulteerde opnieuw in acties op het niveau van het College.

In 2017 werd gefocust op het aspect risicoanalyse. Zoals bekend voorziet het BVR op dit vlak ook een rol voor de controleactoren. Het instellingsbestuur is wel zelf verantwoordelijk voor de risicoanalyse en het risicomanagement op het niveau van de instelling. Maar de controleactoren evalueren in overleg met het Rekenhof en volgens het principe van de single audit het door de instelling gevoerde risicomanagement. Ze volgen in overleg met het Rekenhof de risicoanalyse van de instelling op en formuleren in voorkomend geval opmerkingen ter aanvulling van de risicoanalyse.¹⁸ In uitvoering hiervan werd een documentenbundel (risicobeheer, risicoanalyse, risico-universum) dat in de loop van 2016 reeds in een eerste vorm was opgesteld, verder verfijnd.

Ten behoeve van de leden van het College heeft Audit Vlaanderen zijn methodiek inzake risicoanalyse en risicomanagement toegelicht met als titel 'Een hernieuwde controleaanpak binnen de Vlaamse administratie – van steekproefsgewijze controles naar meer risicogedreven organisatie-audits'. Audit Vlaanderen gaat niet langer de risico's zelf evalueren maar beoordeelt of een organisatie een goed uitgewerkt systeem heeft om risico's te detecteren en te remediëren.

Ten slotte werd er ook – zoals elders al beschreven – een eerste discussietekst opgemaakt met als titel 'Evaluatie risicomanagement hoger onderwijs'.

2.5.2.2 Integratie academische hogeschoolopleidingen

Het Rekenhof heeft een onderzoek gedaan naar de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten. De administratie kreeg de kans om opmerkingen te laten opnemen in het ontwerpverslag hiervan en deed voor feedback ook een beroep op de regeringscommissarissen. Het College heeft daarop een document bezorgd met de verzamelde opmerkingen en suggesties van alle commissarissen. Deze waren ten dele algemeen (methodiek, timing) en ten dele punctueel (vaststellingen inzake financiering, personeel) van aard.

2.5.2.3 Communicatiekanalen opleidingsaanbod hoger onderwijs

Het betreft hier een opvolgingsonderzoek, op vraag van de minister, van een onderzoek dat in 2016 werd gevoerd. Destijds werd vastgesteld dat "het HOR¹⁹ een aantal onnauwkeurigheden bevat, meestal te verklaren door het feit dat het om stopgezette, bevroren of uitdovende opleidingen gaat", wat bevestigd kon worden na het opvolgingsonderzoek. Om ten dele aan het probleem tegemoet te

---

¹⁷ Zie ook de punten 2.4.2.1.2 en punt 7.5.

¹⁸ Artikel 4, 1ste en 2de lid van het BVR.

¹⁹ Hogeronderwijsregister.

komen, heeft het College voorgesteld om in het BVR dat de onderwijsbevoegdheid voor opleidingen en afstudeerrichtingen vastlegt, een bepaling “wordt voorlopig niet meer ingericht” toe te voegen met het oog op de transparantie.

Voor het overige kon worden vastgesteld dat de instellingen aan vrijwel alle opmerkingen die in het initiële onderzoeksverslag waren geformuleerd, een gunstig gevolg hadden gegeven of dat minstens het engagement werd aangegaan om zo snel mogelijk aan de desbetreffende opmerking tegemoet te komen.

2.5.2.4 Taalregeling

Het College krijgt jaarlijks de opdracht van de minister om rond 1 december te rapporteren over de implementatie van de decretale bepalingen inzake de taalregeling, en dit zowel met betrekking tot de onderwijstaal als tot de bestuurstaal. In voorbereiding van de rapportering 2017 werd de ad-hocwerkgroep die enkele jaren geleden in de schoot van het College werd opgericht opnieuw samengeroepen.

In 2017 zijn de bepalingen inzake onderwijstaal niet gewijzigd. Toch werden er op het College en de in de schoot van het College opgerichte ad-hocwerkgroep een aantal punten uitgeklaard die bij de vorige rapportering voor wat verwarring hadden gezorgd (o.m. de bevestiging van het feit dat het om de anderstalige opleidingsonderdelen gaat, de referentiedatum, hoe omgaan bij lesopdrachten in het 2de semester en dus nog niet lopende op 1 december van het academiejaar, onderscheid C1 Engels en C1 Nederlands).

Inzake bestuurstaal werden er ten dele wel nieuwe bepalingen bij onderwijsdecreet XXVII²⁰ ingevoerd die in werking zijn getreden op 1-9-2017 en in de CHO zijn opgenomen. Zo krijgt men in de nieuwe regelgeving 5 jaar (voorheen 3 jaar) de tijd om zich in regel te stellen met de taalvereisten. Ook dienen de instellingsbesturen in een verplicht integratietraject voor hun personeelsleden te voorzien.

Het College heeft hiermee rekening houdend medio december 2017 aan de minister gerapporteerd, en dit via een bevraging bij de instellingen op basis van een geactualiseerd sjabloon. Het aantal dossiers “niet in orde” bleek ook nu zeer beperkt te zijn.

2.5.2.5 Systeem audits²¹

In mei 2017 kregen de regeringscommissarissen via een brief van minister Crevits aan de voorzitter van het College de opdracht om in het najaar een aantal systeem audits uit te voeren. Concreet betrof het de VUB, Hogeschool Gent, Odisee en de Karel de Grote Hogeschool. In de schoot van het College werd een ad-hocwerkgroep opgericht die deze systeem audits heeft voorbereid. Onder het voorzitterschap van de voorzitter van het College en met ondersteuning van Epos vzw werd een basissjabloon uitgedokterd volgens hetwelk de controle zou worden uitgevoerd. Alle vier de audits

---

²⁰ Decreet van betreffende het Onderwijs XXVII.

²¹ Zie ook punt 7.5.

bestonden enerzijds uit een systeemcheck waarbij nagegaan werd in welke mate de instellingen een reeks beleidsdoelstellingen hadden gehaald en anderzijds uit een financiële check die een reeks controles in verband met de traceerbaarheid van de betalingen, dubbele subsidiëring, hogere Erasmusbeurs e.d. bevatten. De audit betrof zowel algemene nazichten als de steekproefgewijze controle van studenten- en personeelsdossiers.

Iedere instelling kreeg zoals voorzien de kans om te reageren en opmerkingen te formuleren op de ontwerprapporten van de commissarissen. De eindrapporten werden tijdig en na verwerking of vermelding van de opmerkingen van de geauditeerden overgemaakt aan de minister. De conclusies waren over het algemeen vrij tot zeer positief. Opmerkingen waren vooral punctueel van aard. Er werden ook een zeer beperkt aantal suggesties aan Epos vzw bezorgd met het oog op meer eenvormigheid (duurtijd mobiliteitscontracten), duidelijkheid (invullen van Grant Agreement) en gebruiksvriendelijkheid (Mobility Tool).

2.5.2.6 IOF

Zoals ieder jaar werden de subsidiëeringsvoorwaarden gedetailleerd geverifieerd.

2.5.2.7 Het toekomstige toezicht

Ten slotte kreeg het College in 2017 van de minister nog een bijzondere opdracht betreffende het toekomstig toezicht. Concreet diende het een antwoord en/of visie te geven m.b.t. de volgende 4 aspecten:

1. De stand van zaken inzake interne audit bij de universiteiten en de hogescholen.
2. Het (toekomstig) toezicht op de entiteiten verschillend van de universiteiten en de hogescholen, inzonderheid de universitaire ziekenhuizen.
3. De toekomstige wettigheidscontrole.
4. De toekomstige rol van het College (en zijn voorzitter).

De realisatie van deze opdracht diende pas in 2018 te gebeuren (zie ook Hoofdstuk 8 van dit verslag).

3 MEEWERKEN AAN DE REALISATIE EN UITVOERING VAN HET BELEID

3.1 ADVIEZEN

Het is zeer gebruikelijk dat aan de regeringscommissarissen wordt gevraagd een bijdrage te leveren aan een nieuw decreet (of BVR). Soms gebeurt dit door concrete tekstbijdragen, meestal gaat het evenwel om een kritische reflectie (opmerkingen, aanvullingen, alternatieve formuleringen) over ontwerp teksten of om bevragingen aan het hogeronderwijsveld ter ondersteuning daarvan. In andere gevallen doet het College op eigen initiatief voorstellen tot verbetering van de regelgeving.

Het gebeurt ook dat de regeringscommissarissen mee nadenken over bepaalde applicaties of systemen.

Hierna volgt de belangrijkste input m.b.t. het jaar 2017.

3.1.1 “Slapende” opleidingen

Aan de beleidsmakers wordt voorgesteld om in het BVR van 4 mei 2016 (academiejaar 2016-2017) dat de onderwijsbevoegdheid voor opleidingen en afstudeerrichtingen vastlegt een bepaling “wordt voorlopig niet meer ingericht” toe te voegen met het oog op de transparantie.²²

3.1.2 Uitbetaling jaarlijkse vakantiedagen (ziekte voorafgaand aan het pensioen)

Wanneer een personeelslid (van een hogeschool) gedurende een aantal maanden voorafgaand aan zijn/haar pensioen afwezig is wegens ziekte kan het geen betaling van overuren krijgen. De uitbetaling van vakantiedagen die niet konden worden opgenomen wegens ziekte is op basis van een Europese Richtlijn²³ wel mogelijk.

Het College stelt vast dat de omzetting van artikel 7 van bedoelde Europese Richtlijn wel reeds gebeurde in het Vlaams personeelsstatuut, maar nog niet voor de hogeronderwijsregelgeving. Het signaleert dit bijgevolg schriftelijk aan de minister.

3.1.3 Taalbeheersingsniveau

Een toevoeging van het desbetreffende taalbeheersingsniveau in het BVR m.b.t. de diplomasupplementen²⁴ lijkt aangewezen.

---

²² Dit is een BVR dat jaar na jaar wordt geactualiseerd. In de editie m.b.t. 2018-2019 (30-3-2018, B.S. 20-4-2018) is er nog geen aanpassing voorzien.

²³ Europese Richtlijn (2003/88/EG, inzonderheid artikel 7).

²⁴ BVR van 12-12-2014 tot vaststelling van de vorm van het hogeronderwijsdiploma en de inhoud van het bijhorend diplomasupplement.

3.1.4 Diverse

Advies werd onder meer verleend over het nieuwe bestuursdecreet, de arbeidsreglementering van de instellingen binnen een associatie, de hervorming van de HBO-5-opleiding verpleegkunde, de eventuele invoering van een educatieve master, de privacy-reglementering binnen een publiekrechtelijke universiteit en enkele renovatie- en bouwdoSSIERS in Antwerpen.

3.1.5 Recurrente (terugkerende) taken

- Adviezen jaarrekening 2016 universiteiten en hogescholen
- Adviezen begroting 2018 universiteiten en hogescholen
- Opvolging celkrediet en jaarloonkosten betaald via AHOVOKS
- Opvolging kwartaalrapportering loonkosten
- Advies tot vrijgeven werkingstoelage en sociale toelagen op kwartaalbasis
- Doorgeven bedrag celkrediet per hogeschool voor komende begrotingsjaar

3.2 PARLEMENTAIRE VRAGEN

Wanneer er parlementaire vragen worden gesteld die ten dele of geheel betrekking hebben op het toezicht door de regeringscommissarissen of wanneer zij uit hoofde van hun ambt gemakkelijker toegang hebben tot bepaalde gegevens dan bv. de administratie, wordt hen soms gevraagd (via de voorzitter van het College) om elementen van antwoord te verstrekken. Deze elementen worden dan gebruikt in het antwoord dat op de administratie wordt gecoördineerd. Ook in 2017 was dit enkele keren het geval.

3.2.1 Schenkingen en legaten aan universiteitsfondsen

Dit betrof een schriftelijke vraag (280) van Paul Cordy van 11 mei 2017 aan minister van Begroting en Financiën Bart Tommelein. Eén van de deelvragen betrof een uitbreiding naar hogescholen en wetenschappelijke instellingen toe. De regeringscommissarissen hebben ieder voor hun entiteiten informatie aangeleverd betreffende de universiteiten, hogescholen en wetenschappelijke onderzoeksinstellingen die een fonds hebben opgericht voor het ontvangen van giften, schenkingen en legaten.

3.2.2 Werkdruk bij doctorandi

Het ging om een vraag om uitleg (2308) van Tine Soens van 29 mei 2017 aan minister van Onderwijs Crevits. Op vraag van een raadgever van de minister hebben de regeringscommissarissen, bij wijze van achtergrond, elementen van antwoord aangeleverd vanuit hun ervaring en kort geschetst hoe het beleid op het vlak van preventie en beleid inzake psycho-sociaal welzijn gevoerd wordt in de verschillende universiteiten.

3.3 SECTORANALYSE

Artikel IV.122. van de CHO bepaalt in het vierde lid, 3° o.m. dat het College jaarlijks verslag uitbrengt aan de Vlaamse Regering over de financiële toestand van de universiteiten, hogescholen en associaties en over de evolutie van het personeelsbestand van universiteiten en hogescholen. In 2011 werd een eerste globaal rapport voor de hogeronderwijssector gerealiseerd, m.b.t. 2009.

In 2017 zag een zevende globaal verslag het licht, m.b.t. het jaar 2015. Hoewel het verslag uit drie duidelijk afgescheiden onderdelen bestaat (hogescholen, universiteiten en associaties) wordt er in de mate van het mogelijke naar eenvormigheid in de verslaggeving gestreefd waardoor de verschillende bijdragen tot op zekere hoogte vergeleken kunnen worden.

Om besparingsredenen van allerlei aard en omdat het ook aansluit bij de wijze waarop informatie vandaag de dag meestal verspreid wordt, wordt het verslag nog enkel digitaal aangeboden (website, bijlage bij mail). Het werd ook voor het eerst sinds jaren volledig gerealiseerd door de regeringscommissariaten zelf waarbij op het vlak van lay-out zoveel mogelijk werd aangesloten bij de huisstijl van de Vlaamse overheid. De minister van Onderwijs en haar medewerkers voor het hoger onderwijs, de universiteiten, hogescholen, associaties, de fractieleiders van de in het Parlement vertegenwoordigde politieke partijen en diverse belangengroepen in het hoger onderwijs krijgen automatisch een attendering als een nieuw verslag gepubliceerd is. Ook verschillende vertegenwoordigers uit de pers ontvangen een mailbericht.

Deze sectoranalyse blijkt ook vandaag zeer nuttig en levert belangrijke informatie op voor beleidsmakers en hogeronderwijsentiteiten zelf die er dankbaar gebruik van maken bij hun financieel beleid.

Alle rapporten zijn consulteerbaar op de website van het regeringscommissariaat:

<http://onderwijs.vlaanderen.be/nl/toezicht-hogescholen-en-universiteiten>

4 OPTIMALISERING VAN DE DIENSTVERLENING VIA VEREENVOUDIGING EN PLANLASTVERMINDERING

Aangezien de overheid streeft naar vereenvoudiging en planlastvermindering sluiten de bijdragen die de regeringscommissarissen daartoe leveren eigenlijk ook nauw aan bij de realisatie van het beleid.

4.1 SINGLE AUDIT

Ook in 2017 zijn de regeringscommissarissen zich blijven inspannen om overeenkomstig de bepalingen van het BVR single audit een daadwerkelijke vereenvoudiging en terugdringing van de planlast te realiseren. Inzonderheid kan hier worden vermeld het opstellen van een controlekalender (meestal voor een periode van een jaar) waarop de controleactiviteiten van alle controleactoren gevat door het BVR (en aangevuld met deze van het Rekenhof) worden vermeld. Op deze wijze is het voortdurend duidelijk waar er overlappingen in controleactiviteiten zouden kunnen zijn en kan er geschoven worden met controleperiodes (spreiding van controles) of kunnen bepaalde controles zelfs geschrapt worden omdat ze al door een andere controleactor worden gedaan. Terzelfder tijd kunnen afspraken worden gemaakt tussen de controleactoren om resultaten van controles aan elkaar door te geven. Dit alles gebeurt meestal op de in artikel 6 van het BVR bedoelde samenkomsten van de controleactoren op initiatief van de bevoegde regeringscommissaris.

4.2 SJABLONEN

Het wordt door de instellingen als zeer faciliterend ervaren wanneer er een eenvormig sjabloon of minstens een gemeenschappelijk stramien wordt aangereikt bij bevragingen. Zo werd het reeds bestaande sjabloon voor de bevraging m.b.t. de implementatie van de taalregeling verfijnd en verduidelijkt. Ook met betrekking tot de systeem audits werd er gebruik gemaakt van een gemeenschappelijk raamwerk en werd een reeks uniforme vragen met heel concrete to do's aan de instellingen bezorgd.

4.3 VOORTSCHRIJDENDE DIGITALISERING

Om de papiermassa en planlast van de instellingen te beperken wordt zoveel mogelijk van digitale informatieuitwisseling gebruik gemaakt (o.m. sharepoints, toegang tot websites, mailings).

4.4 HET TOEKOMSTIG TOEZICHT

Ook bij het nadenken over het toekomstig toezicht wordt veel aandacht besteed aan het terugdringen van de planlast. Een belangrijk element hierbij is, naast het single-auditgegeven, de visie dat naarmate interne audit en risicomangement beter in een instelling geïmplementeerd zijn dit tot een minder strak administratief toezicht zal leiden.

5 BEROEPEN EN KLACHTEN

5.1 BEROEPEN

Er werden in 2017 door de regeringscommissarissen geen beroepen ingediend. Het voorkomen van beroepen door tijdig en nauwgezet advies vooraf wordt door de regeringscommissarissen als een sterk punt van hun toezicht beschouwd.

5.2 KLACHTEN

Sinds 1 juli 2014 hanteert het College van regeringscommissarissen een “Praktische leidraad klachtenbehandeling”. In 2017 werden er 25 formele klachten in de zin van deze leidraad geregistreerd.

5.2.1 Tabeloverzicht

Klachten 2017	Ingediend	Ontvankelijk	Ingetrokken	Gegrond	Deels gegrond	Ongegrond	Tijdig afgehandeld
universiteiten	8	8	2	0*	2	3	7*
hogescholen	17	12	1	8	0	3	17
Totaal	25	20	3	8*	2	6	24*

*Eén zaak is nog lopende, het standpunt van de Europese Commissie wordt afgewacht.

5.2.2 Inhoud van de klachten

- Iemand van een universiteit diende een klacht in tegen het feit dat hij geen ticket had gekregen tot de vervolgopleiding tot arts-specialist. De klacht was ontvankelijk maar ongegrond. Betrokkene was nog niet definitief afgewezen. De procedure liep nog en uiteindelijk heeft betrokkene toch een ticket voor de vervolgopleiding gekregen.
- Twee leden van het academisch personeel van een universiteit dienden een klacht in tegen de beslissing dat zij niet in aanmerking werden genomen voor bevordering tot hoogleraar respectievelijk gewoon hoogleraar. Beide klachten waren ontvankelijk en werden deels gegrond bevonden. Het bestuur had geen fouten ten gronde gemaakt maar diende zijn beslissingen beter te motiveren.
- Een personeelslid van een universiteit diende een tweevoudige klacht in. Vooreerst tegen de expliciete weigering om afgevaardigden van OAP, ATP en studenten te laten deelnemen aan een strategisch seminarie op facultair niveau. Daarnaast tegen het passeren van een bestuursorgaan bij het goedkeuren van een ZAP-vacature. De klacht werd ontvankelijk verklaard maar vervolgens ingetrokken door betrokkene na een mondeling overleg met de regeringscommissaris die er ook zou op toezien dat het bedoelde bestuursorgaan zijn rol zou kunnen spelen.

- Een personeelslid van een universiteit dient een klacht in tegen het feit dat de universiteit weigert om disciplinaire maatregelen te nemen tegen een medewerker die in strijd met de code of ethics handelt door leugens over de klager via de media te verspreiden. Betrokkene heeft de procedure vroegtijdig afgesloten en niets meer laten horen.
- Een klacht werd ontvangen betreffende het recht tot inzage van het medisch dossier van een minderjarige door een ouder. De minderjarige was in behandeling bij een praktijk psychologische diagnostiek van de (privaatrechtelijke) universiteit. Deze klacht werd onderzocht en er werd vastgesteld dat de universiteit conform de wettelijke bepalingen gehandeld heeft. Dit werd aan de betrokkene meegedeeld.
- Eind december 2016 werd bij een privaatrechtelijke universiteit een klacht ontvangen met betrekking tot de toepassing van de overheidsopdrachtenreglementering. Aangezien betrokkene reeds een klacht ingediend had bij de Europese Commissie in dit dossier wordt het standpunt van de Europese Commissie in dit dossier afgewacht.
- In een klachtendossier uit 2016 (privaatrechtelijke universiteit) met betrekking tot mogelijke discriminatie bij de berekening van de huurprijs voor sociale huisvesting, werd in 2017 de uitspraak van het vrederecht in deze zaak ontvangen.
Destijds werd in afwachting van de uitspraak van het vrederecht voorlopig geen standpunt ingenomen. De uitspraak van het vrederecht hield uiteindelijk in dat er geen sprake was van discriminatie, en betrokkene heeft zich bij deze uitspraak neergelegd. Het dossier wordt dan ook als afgehandeld beschouwd.
- Een studente van een hogeschool diende een klacht in tegen een negatieve beoordeling van haar masterproef. De klacht werd onontvankelijk verklaard wegens een lopende procedure bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen. Finaal ontving betrokkene toch haar diploma.
- De regeringscommissaris trad in overleg met de algemeen directeur van een hogeschool om de aflevering van het diploma van een studente sneller te laten uitvoeren dan de timing van de gebruikelijke administratieve verwerking binnen de hogeschool nadat de klager op haar rechtstreekse vraag geen gevolg had gekregen. De afgestudeerde studente kon immers met ingang van 1 oktober benoemd worden voor zover ze over haar diploma beschikte en waarbij een voorlopig getuigschrift niet volstond. Indien voor haar geen uitzondering zou worden gemaakt, zou haar benoeming uitgesteld geweest zijn.
- Een personeelslid diende een klacht in tegen de aanstellingsbeslissing van de hogeschool van een diensthoofd IT. In hoofdzaak kwam het bezwaar van de klager hierop neer:
De klager had deelgenomen aan de voorafgaandelijke selectieprocedure. Eén van de testen was een casus waar een diensthoofd IT op de werkvloer mee geconfronteerd kan worden. Aan de hand van deze casus beoogde de hogeschool de vaktechnische expertise, het conceptueel denkvermogen en de oplossingsgerichtheid van de kandidaten te beoordelen. Deze casus bleek een reële casus te zijn waarmee 1 van de kandidaten en uiteindelijke laureaat recent te maken had binnen de hogeschool. De klager stelde dat hiermee aan een kandidaat een ongeoorloofd voordeel werd toegekend in de selectieprocedure.
Het voordeel van het gebruik van de reële casus is dat de hogeschool gemakkelijker met kennis van zaken kan oordelen. Het gebruik van een reële casus mag er echter niet toe leiden dat andere kandidaten, zowel intern als extern, de casus niet of moeilijk tot een zeer goed einde kunnen brengen bij gebrek aan informatie/voorkennis, die enkel toegankelijk is voor iemand die deze casus reeds heeft uitgevoerd. Uit de scores bleek dit niet het geval te zijn. Een onrechtmatige bevoordeling werd niet aangetoond.

Na dit antwoord van het commissariaat legde de klager nieuwe argumenten op tafel. Eén van de beoordelingscriteria was de ervaring met het leiden van het team en de beoordeling of de kandidaat coachend leiding kan geven en constructief samen kan werken. Eveneens beoordeelde de hogeschool in dit selectie criterium de sociale vaardigheden en communicatievaardigheden.

De klager stelde dat hij verkeerd begrepen werd tijdens de bevraging en dat zijn visie op leiding geven hout snijdt. Uit het selectieverslag bleek dat de selectiecommissie het in haar beoordeling heeft over de wijze van communiceren van de kandidaten alsook van het tonen van empathie ten aanzien van de medewerkers, de teamwerking en over de aanpak van vergaderingen en hun zienswijze hierop. De hogeschool voldeed hiermee aan haar materiële motiveringsplicht. Zij is binnen de perken van de redelijkheid tot een beoordeling gekomen. Welke manier van leidinggeven het meest aangewezen is behoort niet tot de beoordelingsbevoegdheid van de regeringscommissaris.

- Een student van een hogeschool diende klacht in over de aanrekening van forfaitaire studiekosten. Hem werden bepaalde studiekosten gefactureerd waaronder een voorschot voor een studie-uitstap. Zijn algemeen bezwaar is dat hij geen zicht had op de studiekosten die mogelijk nog zouden volgen. Het opleidingshoofd van de betrokken opleiding wees erop dat een kostenoverzicht terug te vinden was op het interne schoolplatform voor de studenten. De klager trok hierdoor zijn klacht in. Aangezien de aanrekening van de studiekosten een weerkkerend probleem is, heeft het commissariaat verder navraag gedaan bij de hogeschool over de communicatie, de wijze van berekening, enzovoort. De financieel adviseur van de hogeschool gaf voldoende antwoord op alle vragen en kon dit antwoord eveneens staven.
- Verschillende personeelsleden van een hogeschool dienden een klacht in bij de regeringscommissaris tegen de implementatie van de ATP-loonbaanplanning waarvan de principes werden onderhandeld, maar nog niet de uitgewerkte reglementen. Er werd dus vooruit gelopen op de definitieve onderhandeling. Na interventie van de regeringscommissaris bleven de nog steeds rechtsgeldige loopbaanplanningen van beide rechtsvoorgangers van toepassing totdat de nieuwe reglementen gerealiseerd zijn.
- Iemand diende een klacht in m.b.t. het studieverloop van een studente met een functiebeperking (al dan niet uitoefenen van de toegekende faciliteiten). De klacht werd onontvankelijk verklaard omdat de klager geen individuele betrokkenheid als benadeelde kon aantonen en hij ook geen mandaat had gekregen van de benadeelde om namens haar op te treden). Dit gebeurde in een periode dat de instelling van de studente onder het toezicht van een andere regeringscommissaris kwam. De oorspronkelijk bevoegde commissaris heeft de studente daarom verzocht contact op te nemen met de nieuw bevoegde regeringscommissaris.
- Een studente had zich bij de raad voor studievoortgangsbeslissingen beklagd over de wijze waarop er binnen een School of Arts geëvalueerd werd. Op het ogenblik dat de studente zich tot de regeringscommissaris richtte waren er al 4 uitspraken in dit dossier en was er nog een vijfde zaak hangende voor de raad voor studievoortgangsbeslissingen. De regeringscommissaris drong er bij de hogeschool op aan om werk te maken van de in deze arresten opgesomde verbeterpunten en adviseerde hiervoor een verbeteringstraject op te starten om voldoende waarborgen te bieden op een correcte evaluatie van studenten. Ze wees daarenboven op het belang van een correcte administratieve opvolging van de evaluatiemomenten. Uiteindelijk kreeg dit dossier een gunstig gevolg voor de studenten.

Naast deze formele klachten werd aan de regeringscommissarissen ook geregeld advies gevraagd n.a.v. mogelijke conflictdossiers, zowel van de zijde van personeelsleden als van de zijde van de instelling zelf.

6 PERSONEEL, BUDGET EN INFRASTRUCTUUR

Artikel IV.122, vierde lid, punt b van de CHO stelt dat het College belast is met een billijke en objectieve verdeling van de beschikbare personeelsleden en middelen over de diensten van de commissarissen van de Vlaamse Regering bij de hogescholen en de universiteiten, desgevallend voor de vorming van regionale teams.

6.1 PERSONEEL

6.1.1 Personeelsbezetting op 31-12-2017 in VTE

Functie	Benoemd	Gedetacheerd	Contractueel	Totaal
regeringscommissaris	6			6
medewerk niveau A	9,8	1	1	11,8
medewerker niveau B	1	2,6		3,6
medewerker niveau C	3,8	1,8	2	7,6
Totaal	20,6	5,4	3	29

6.1.2 Personeelsbewegingen in 2017

In 2017 waren er verschillende personeelsbewegingen bij de regeringscommissariaten.

In vergelijking met 2016 is het personeelskorps van de commissariaten met 0,55 VTE toegenomen:

- één voltijds personeelslid ging met pensioen;
- één voltijds personeelslid met volledige loopbaanonderbreking ging uit dienst;
- één voltijds personeelslid kwam van het centraal bestuur naar het commissariaat²⁵;
- één personeelslid ging van een opdracht van 80% naar een voltijdse opdracht;
- één personeelslid ging van een opdracht van 70% naar een voltijdse opdracht;
- één personeelslid ging van een opdracht van 75% naar een opdracht van 80%.

6.2 BUDGET

Reeds in 2012 werd de basis gelegd voor een zorgvuldig, accuraat en goed uitgekend opvolgingssysteem m.b.t. het budget van de verschillende regeringscommissariaten. Sinds 2013 functioneert dit systeem nagenoeg vlekkeloos.

²⁵ In vervanging van een personeelslid dat in 2016 het commissariaat had geruild voor het centraal bestuur.

In 2017 bedroeg het globaal beschikbare werkingsbudget 655.000 EUR²⁶, dit was 5.000 EUR meer dan het jaar ervoor. De verschillende regeringscommissarissen legden ieder voor hun eigen dienst een begroting voor aan de voorzitter van het College. Daarnaast werd er ook een beperkt bedrag voorzien voor het College zelf, inclusief een minimale reserve. Dit alles werd verder in een constructieve sfeer besproken en finaal werden de definitieve budgetten per commissariaat vastgelegd, uiteraard binnen het totale budget van 655.000 EUR.

In 2017 werd er een nieuw (vereenvoudigd) sjabloon opgesteld om de facturen en aanrekeningen op te volgen. De facturen en aanrekeningen m.b.t. de deelbudgetten worden nauwgezet opgevolgd. Dit levert een transparant en gedetailleerd plaatje op van de evolutie van het budget als geheel, maar ook van de deelbudgetten van de verschillende commissariaten en het College. Geregeld wordt er hierover gecommuniceerd en overlegd op de Collegevergaderingen in het algemeen en tussen de voorzitter van het College en de administrateur-generaal van AHOVOKS in het bijzonder.

Het College schreef zich ook in 2017 verder loyaal in de algemene besparingen in en sloeg daartoe het reeds eerder ingeslagen pad verder in.

6.3 INFRASTRUCTUUR

Het huurcontract voor het commissariaat hogescholen in Gent wordt tegen 30 september 2018 stopgezet. De regeringscommissaris die er gehuisvest is gaat met pensioen en voor zijn medewerkers wordt er ruimte voorzien op het commissariaat van de regeringscommissaris bij de UGent.

---

²⁶ Het betreft hier het bedrag voor zuivere werking en detacheringen. De salarissen van niet-gedetacheerde medewerkers worden elders aangerekend.

7 INTERNE WERKING

7.1 VERSLAG WERKZAAMHEDEN REGERINGSCOMMISSARISSEN IN 2016

Het rapport werd voor het eerst in jaren volledig gerealiseerd door de commissariaten zelf, zoveel als mogelijk in overeenstemming met de huisstijl van de Vlaamse overheid. Het rapport bevat een heldere beknopte weergave van de belangrijkste taken en realisaties van het werkjaar zowel wat de individuele regeringscommissarissen als wat het College van regeringscommissarissen betreft.

7.2 WIJZIGINGEN IN HET TOEZICHTGEBIED

In het jaar 2017 deden er zich geen fusies voor in de hogescholensector.

Op 1 oktober 2017 ging regeringscommissaris Anita Ruttens met pensioen. De hogescholen waarover zij toezicht had, werden daarop toegewezen aan haar collega's commissarissen Nadine Van Haecke en Wim Leybaert. De medewerkers van mevrouw Ruttens gingen grotendeels over naar het commissariaat van mevrouw Van Haecke. Eén medewerker wiens opdracht verdeeld was over 2 commissarissen keerde voltijds terug naar één regeringscommissaris.

De verdeling van de hogeronderwijsentiteiten over de verschillende regeringscommissarissen aan het einde van 2017 werd bijgevoegd als bijlage, maar de meest actuele toestand kan altijd teruggevonden worden op de website van het regeringscommissariaat.

7.3 NIEUWE WEBSITE

De gegevens op de (deel)website van het College werden in de loop van 2017 verhuisd naar de nieuwe informatiestructuur van de website hoger onderwijs en meteen ook in een nieuw kleedje gestoken. De secretaris levert, na goedkeuring door het College, de input voor deze website nog steeds aan, maar het plaatsen van content gebeurt nu door de afdeling Communicatie.

7.4 OVERHEIDSOPDRACHTEN

Het College besliste in oktober 2017 om het jaarabonnement op de Mercatus databank overheidsopdrachten nog éénmaal te verlengen. In opdracht van het College verzorgt de secretaris maandelijks een update van de belangrijkste publicaties en rapporteert hierover aan alle commissarissen en de met overheidsopdrachten belaste medewerkers.

7.5 GESTRUCTUREERDE SAMENWERKING

De 6 regeringscommissariaten opereren voor de dagelijkse taken als volwaardige diensten en grotendeels autonoom van elkaar. Daarnaast zijn er diverse vormen van samenwerking, formeel en informeel, rond grote principes, gemeenschappelijke opdrachten of technische kwesties waar meerdere commissariaten mee geconfronteerd worden.

Er zijn vooreerst de formele en minder formele vergaderingen van het College van regeringscommissarissen (zie punt 1.2). Daarnaast worden er geregeld werkgroepen geïnstalleerd, doorgaans onder het voorzitterschap van de voorzitter van het College, maar verder vaak, hoewel niet uitsluitend, samengesteld met medewerkers. Zo waren in 2017 over de commissariaten heen de volgende werkgroepen actief:

1. Overleggroep single audit/risicomanagement²⁷

- voorgezeten door de voorzitter van het College;
- overige leden: 2 vertegenwoordigers Audit Vlaanderen, een regeringscommissaris, secretaris van het College;
- samengeroepen n.a.v. input door het College in de stuurgroep single audit m.b.t. risicoanalyse en met als doel het uitwisselen van aanpak, methodologie tussen Audit Vlaanderen en regeringscommissariaat;
- één formele bijeenkomst in 2017;
- resultaten: verslag van de bijeenkomst, basis voor verdere samenwerking (infosessie, workshop).

2. Systemaudits²⁸

- voorgezeten door de voorzitter van het College;
- overige leden: vertegenwoordigers van de commissariaten belast met het toezicht over entiteiten die in 2017 gevat werden door een systemaudit;
- samengeroepen in voorbereiding van de uit te voeren systemaudits (gezamenlijke methodiek, opstellen sjabloon, taakverdeling,...)
- twee formele bijeenkomsten in 2017 (één algemene en één in voorbereiding van een specifieke systemaudit);
- resultaten: verslagen van de bijeenkomsten, een lijvig rapport over de 4 gerealiseerde systemaudits volgens een grotendeels zelfde methodiek.

3. Taalregeling hoger onderwijs

- voorgezeten door de voorzitter van het College;
- overige leden: diverse medewerkers verspreid over de verschillende commissariaten;
- in 2013 geïnstalleerd met het oog op de behandeling van principekwesties, de uitoefening van het toezicht, het uittekenen van het concept voor de verzameling van statistische gegevens en een eenvormige aanpak van de controle over alle regeringscommissariaten heen; ook in 2017 verder gezet n.a.v. de wijziging in de regelgeving m.b.t. de bestuurstaal;

---

²⁷ Zie ook de punten 2.4.2.1.2 en 2.5.2.1.

²⁸ Zie ook punt 2.5.2.5.

- één formele bijeenkomst in 2017;
- resultaten: verslag van de bijeenkomst, een nieuwe cijfermatige rapportering aan kabinet en administratie (zowel inzake bestuurstaal als inzake onderwijstaal) op 1-12-2017.

Andere vormen van samenwerking in 2017 waren zoals steeds het aanleveren van de basistabellen voor het sectorverslag van zowel hogescholen, universiteiten als associaties door een medewerker van een commissariaat hogescholen ; het geven van advies inzake overheidsopdrachten door een medewerker van een commissariaat bij de universiteiten ; binnen de sector hogescholen bijeenkomsten van medewerkers met het oog op het opstellen van de jaarlijkse richtlijnen voor begrotingen en jaarrekeningen.

7.6 TWOP

Het College besliste in oktober 2017 dat het TWOP-principe (tijd- en plaatsafhankelijk werken) in de commissariaten kan worden toegepast op voorwaarde dat aan alle randvoorwaarden is voldaan. Iedere regeringscommissaris evalueert dit voor zijn of haar dienst. Het is nog altijd de lijnmanager die beslist wie thuis of in een VAC kan werken. Een tussenkomst van 50% in internetkosten van thuiswerkers wordt als billijk beoordeeld. Dit bedrag wordt dan aangerekend aan het commissariaat waaraan de medewerker verbonden is.

7.7 DIVERSITEIT

Binnen het regeringscommissariaat wordt ook aandacht besteed aan diversiteit. Het personeelsbestand vertoonde in deze zin in 2017 volgende kenmerken:

- het procentueel aandeel vrouwelijke werknemers bedroeg 48,97%²⁹;
- er is één personeelslid bij het commissariaat tewerkgesteld op basis van het systeem van voorbehouden betrekkingen.

7.8 VORMINGSACTIVITEITEN

Op geregelde tijdstippen worden er, al dan niet in de schoot van het College, vormingsactiviteiten georganiseerd. Sommige ervan worden ook gevolgd door medewerkers van de regeringscommissarissen.

In 2017 waren dit o.m.:

Benaming

1. Risicoanalyse en risicomanagement (uitwisseling)
2. Lustrumseminarie rekendecreet
3. Risicoanalyse en risicomanagement
4. Mijn Onderwijs

Infoverstrekker

- Audit Vlaanderen (2-3)
 ICCI (9-11)
 Audit Vlaanderen (13-12)
 AHOVOKS (13-12)

²⁹ Hierbij dient te worden opgemerkt dat er een groot verschil is tussen de regeringscommissarissen zelf (slechts 17% is vrouwelijk) en de medewerkers (57,4% vrouwen).

Ook individuele regeringscommissarissen en/of medewerkers namen in 2017 deel aan vormingssessies en studiedagen, o.m.:

Benaming

Infoverstrekker

1. Interne controle	KPMG Bedrijfsrevisoren (25-1)
2. Auditing	Audit Vlaanderen (2-2)
3. Nieuwe schema's jaarrekening en financiële analyse	Vives Business School (10-3)
4. Leren, innoveren en internationaliseren	VLHORA (13-3)
5. Studiedag 'gedreven mensen, bevlogen scholen'	Arteveldehogeschool (28-4)
6. Het sociaal overleg in het hoger onderwijs	ICOR (18-5)
7. Sessie Office 365	Mechelen (12-10)
8. Nieuwe Wet Overheidsopdrachten	afdeling Overheidsopdrachten (VG)
9. Single Audit	Informatiecentrum Bedrijfsrevisoraat
10. E-learning Informatieveiligheid	Vlaamse overheid
11. Diverse studiedagen en colloquia m.b.t. de gezondheidszorg	

8 NAAR EEN SLANKER DOCH EVEN PERFORMANT TOEZICHTMODEL

De conceptnota “Een slanker toezichtmodel voor het Vlaamse Hoger Onderwijs” werd principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 30 september 2016. Hiermee werd de basis gelegd voor een aangepast, maar niettemin performant toekomstig toezicht dat, na een transitieperiode, in 2019 zijn definitief beslag zal krijgen. In het nieuwe toezicht komen single audit en risicoanalyse centraal te staan.

In 2017 werden in samenwerking met het kabinet en AHOVOKS diverse initiatieven genomen.

8.1 TRANSITIENOTA

Vooreerst kreeg het College van regeringscommissarissen de opdracht om tegen 1 april een transitienota uit te werken ten behoeve van de minister, bevoegd voor het Onderwijs, en haar kabinet. Deze nota werd voorbereid op diverse informele bijeenkomsten van het College.

De nota bevatte enerzijds twee mogelijke scenario's qua aantal regeringscommissarissen (een finaliteit van 5 dan wel van 4 commissarissen) en anderzijds een oplistings van behoeften en noden op personeelsvlak. Het College sprak zijn voorkeur uit voor een scenario met 5 regeringscommissarissen. Dit leek immers logisch: er zijn 5 associaties, 5 universiteiten en 5 provincies in Vlaanderen.

8.2 IN KAART BRENGEN EXPERTISE MEDEWERKERS

Via een individuele bevraging bij alle medewerkers (vraaggesprek) werd door een externe consultant (Ascento) de expertise van de medewerkers (samen met hun verwachtingen, hun vragen, hun wensen,...) in kaart gebracht. Hierover werd in oktober 2017 (door Ascento en AHOVOKS) aan de medewerkers gerapporteerd.

8.3 TRANSITIESTUURGROEP EN WERKGROEPEN IN HET KADER VAN HET (NIEUWE) TOEZICHT

Er werd een transitiestuurgroep opgericht bestaande uit vertegenwoordigers van het kabinet van minister Crevits, van AHOVOKS en van het College van regeringscommissarissen. Namens het College participeerden Johan Dhondt (voorzitter) en Nadine Van Haecke (regeringscommissaris) aan de stuurgroep.

De stuurgroep die werd opgericht om de transitie van het toezicht te coördineren en te begeleiden, kwam in november 2017 een eerste keer samen en stelde zich een drievoudig doel:

- luisteren naar wat er leeft;
- nieuwe afspraken maken;
- bevestigen van bestaande afspraken.

Daarnaast werden er 3 werkgroepen (aanvankelijk 4) van medewerkers geïnstalleerd onder begeleiding van AHOVOKS, respectievelijk rond het toezichtsplan, HR / personeelsplan en facility. Deze zouden pas in 2018 (soms kortstondig) operationeel worden.

8.4 NIEUWE MINISTERIËLE OPDRACHT

Met haar brief van 27 november 2017 bezorgde minister Crevits het College een nieuwe opdracht m.b.t. het toekomstige toezicht. Er werd tegen 1 april 2018 naar de visie van het College gevraagd m.b.t.:

- de uitbouw van de interne audit van de universiteiten en hogescholen in kaart brengen;
- de mate waarin en de manier waarop de regeringscommissarissen de controle uitoefenen binnen andere instellingen dan de universiteiten en de hogescholen, met bijzondere aandacht voor de universitaire ziekenhuizen;
- de invulling van de wettelijkheidscontrole;
- de toekomstige rol van het College en de voorzitter van het College.

BIJLAGE

Coördinaten en toezichtsentiteiten per regeringscommissaris (situatie op 31-12-2017)

Johan Dhondt (voorzitter van het College van regeringscommissarissen)

Generaal Jacqueslaan 139

1050 Brussel

Tel.: 02 649 81 75

Email: regeringscommissaris@vub.ac.be

- * Vrije Universiteit Brussel
- * Universitair Ziekenhuis Brussel
- * Universitaire Associatie Brussel
- * Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid Brussel
- * Instituut voor Tropische Geneeskunde

Jozef De Cuyper

Waaistraat 6

3000 Leuven

Tel.: 016 32 45 62

Email: jozef.decuypere@kuleuven.be

- * KU Leuven
- * Universitair Ziekenhuis Leuven
- * Associatie KU Leuven
- * Evangelische Theologische Faculteit Leuven

Yannick De Clercq

Sint-Pietersnieuwstraat 25

9000 Gent

Tel.: 09 264 30 70

Email: yannick.declercq@ugent.be

- * Universiteit Gent
- * Universitair Ziekenhuis Gent
- * Pensioenfonds UZ Gent OFP
- * VZW Kinderdagverblijf UZ Gent "De Knuffelboom"
- * Associatie Universiteit Gent

Jan De Groof

Arthur Goemaerelei 52

2018 Antwerpen

Tel.: 03 238 11 55

Email: jan.degroof@uantwerpen.be

- * Universiteit Antwerpen
- * Universiteit Hasselt
- * Universitair Ziekenhuis Antwerpen
- * Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen
- * Associatie Universiteit-Hogescholen Limburg
- * Transnationale Universiteit Maastricht (relatieambtenaar)
- * Antwerp Management School (relatieambtenaar)

Wim Leybaert

Nonnemeersstraat 21

9000 Gent

Tel.: 09 265 01 80

Email: wim.leybaert@regcom.be

- * Arteveldehogeschool
- * Erasmushogeschool Brussel
- * Hogeschool Gent
- * Hogeschool West-Vlaanderen
- * Katholieke Hogeschool Vives Noord
- * Katholieke Hogeschool Vives Zuid
- * LUCA School of Arts (LUCA)
- * Odisee

Nadine Van Haecke

Lange Ridderstraat 42

2800 Mechelen

Tel.: 015 45 32 90

Email: nadine.vanhaecke@regcom.be

- * Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen
- * Hogere Zeevaartschool Antwerpen
- * Hogeschool PXL
- * Karel de Grote Hogeschool, Katholieke Hogeschool Antwerpen
- * Thomas More Kempen
- * Thomas More Mechelen-Antwerpen
- * UC Leuven
- * UC Limburg